НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	**Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника**
Освітня програма	**39614 Економічна кібернетика**
Рівень вищої освіти	**Бакалавр**
Спеціальність	**051 Економіка**

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – https://naqa.gov.ua/

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	**Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника**
Назва ВСП ЗВО	*не застосовується*
ID освітньої програми в ЄДЕБО	**39614**
Назва ОП	**Економічна кібернетика**
Галузь знань	**05 Соціальні та поведінкові науки**
Спеціальність	**051 Економіка**
Спеціалізація (за наявності)	*відсутня*
Рівень вищої освіти	**Бакалавр**
Вид освітньої програми	**Освітньо-професійна**

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	**Буяк Леся Михайлівна, Півень Владислав Сергійович, Якименко-Терещенко Наталія Василівна (керівник)**
Залучений представник роботодавців	*не застосовується*
Дати візиту до ЗВО	**27.03.2023 р. – 29.03.2023 р.**

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	**https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/03/samoocinka_051_ekon.kibernetuka_bak.pdf**
Програма візиту експертної групи	**https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/03/programa-vizuty-eg_051-ek.kibernetuka_bak.pdf**

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

☐ Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

І. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

ІІ. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо-професійна програма “Економічна кібернетика" для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 “Економіка" (далі - ОП) у Прикарпатському національному університеті ім. В. Стефаника (далі - ПНУ) має відповінність рівня В за критеріями акредитації 1,2, 4-9 та часткову невідповідність рівня Е за критерієм 3. Виявлені недоліки можуть бути усунуті в однорічний строк. Експертна група (далі - ЕГ) констатує, що ОП розроблена відповідно до стратегії розвитку ПНУ, враховує тенденції розвитку спеціальності. Структура та зміст ОП розроблені у відповідності до Стандарту. Формування індивідуальної траєкторії навчання забезпечено. Політика академічної доброчесності імплементована у внутрішню культуру якості. Викладачі, задіяні до реалізації ОП, в цілому мають відповідну академічну та професійну кваліфікацію. Організований зворотній зв'язок із здобувачами, роботодавцями, НПП. Освітнє середовище та матеріальні ресурси загалом дозволяють досягти визначених ОП цілей та програмних результатів навчання. Внутрішнє забезпечення якості ОП знаходиться у постійному розвитку та удосконаленні. Реалізація ОП базується на засадах прозорості та публічності. Проте, отримано підтвердження суттєвих недоліків в частині відкриття конкурсної пропозиції " Бакалавр (основа вступу - молодший спеціаліст), 3 курс, небюджетната" для вступу на ОП "Економічна кібернетика" у 2021 році та підтвердження порушень в процедурі визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у ПНУ, яка була застосована під час визнання результатів навчання, отриманих в іншому закладі освіти.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

На думку експертної групи, основними сильними сторонами та позитивними практиками при реалізації освітнього процесу за ОП «Економічна кібернетика» є: 1. Зворотній зв'язок із здобувачами, випускниками кафедри, роботодавцями, НПП, у т.ч. за рахунок організації та проведення загальноуніверситетських опитувань. 2. Повноцінна система реалізації права здобувачів формувати індивідуальну освітню траєкторію, у т.ч. шляхом вибору освітніх компонент. 3. Широке використання методів активного та інтерактивного навчання для досягнення цілей та програмних результатів навчання за ОП, у т.ч. використання матеріально-технічної бази та кадрового потенціалу проектно-освітнього центру «Агенти змін» для проходження здобувачами вищої освіти навчальної практики та для розвитку soft skills. 4. Надання широкої соціальної підтримки здобувачам (зокрема, у формі механізму недержавних стипендій) через співпрацю закладу з фондом Лозинських, фондом Інституту Східноєвропейських досліджень та іншими громадськими інституціями. 5. Поєднання навчання і досліджень у освітньому процесі на ОП, оновлення змісту освітніх компонент на основі власних та спільних наукових досягнень, результатів стажувань, участі у програмах міжнародної мобільності НПП. 6. Залученість адміністрації Університету, керівництва факультету, кафедри та гаранта ОП до популяризації в освітньому процесі принципів академічної доброчесності. 7. Залучення до освітнього процесу фахівців-практиків. 8. Наявність сучасної матеріально-технічної бази для організації освітнього процесу.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. Порушена нормативна база ОП, а саме Правила прийому 2021 р. (https://cutt.ly/E7iGn1z, https://cutt.ly/U7iGAs5) в частині відкриття конкурсної пропозиції " Бакалавр (основа вступу - молодший спеціаліст), 3 курс, небюджетна". 2. Процедура визначення академ.різниці та перезарахування навчальних дисциплін, яка у 2021 р. була застосована до здобувачів, зарахованих до ПНУ на 3 курс ОП "Економічна кібернетика", не відповідає Положенню про порядок визначення академ. різниці та перезарахування навчал. дисциплін (Наказ № 191 від 01.04. 2015 р.) (https://cutt.ly/y7iSKAT). 3.Низька унікальність ОП в порівнянні із спорідненою ОП «Економіка» ПНУ імені В. Стефаника. Гаранту та робочій групі посилити унікальність ОП шляхом доповнення додатковими фаховими компетентностями та ПРН. 4. В ОП 2022 р. відсутня ОК, яка забезпечує досягнення ЗК 2 в частині здатності «використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя» та ПР02 в частині, яка сформульована як «пропагувати ведення здорового способу життя». Рекомендовано Гаранту та робочій групі в редакцію ОП 2023 р. внести ОК "Фізичне виховання". 5. Обмежене використання лабораторних робіт як виду занять щодо розвитку професійних компетентностей здобувачів, навичок прийняття практичних рішень. Рекомендовано в НП ОП 2023 р. передбачити вид занять "лабораторне заняття" для ОК 26 Алгоритми і програмування в економіці, ОК 30 Програмні засоби аналізу і візуалізації даних, ОК36 Прогнозування економічних і соціальних процесів. 6. Рекомендована література в силабусах ОК застаріла. Рекомендовано науково-педагогічним працівникам да початку 1 сем. 2023/2024 нр. в силабусах оновити літературу. 7. Фахівці-практики рідко залучаються до проведення аудиторних занять з обов'язкових та вибіркових ОК ОП. Рекомендовано керівництву кафедри ЕК розробити план заходів на 2023/2024 нр. щодо активізації залучення фахівців-практиків до аудиторних занять на ОП в якості лекторів, спікерів . 8. Застосування в освітньому процесі обмеженої кількості програмного забезпечення. Рекомендовано: до кінця 2022-2023 н.р. впровадити в освітній процес використання спеціалізованого програмного забезпечення (EViews, Matlab, STATA та ін.); 9.Сайт ПНУ містить застарілі документи щодо організації освітнього процесу, організації системи внутріш. забезпечення якості вищої освіти в ПНУ. Рекомендовано актуалізувати на сайті та оновити застарілу нормативно-правову базу щодо організації освітнього процесу та забезпечення якості вищої освіти ПНУ. 10. Відсутній науковий гурток кафедри ЕК . Рекомендовано керівництву кафедри економічної кібернетики до початку 1 семестру 2023/2024 нр. створити науковий гурток та розробити план його роботи. 11. Текст ОП 2022 р. містить технічні помилки та неточності. Рекомендовано робочій

групі ОП 2023р. удосконалити структурно-логічну схему ОП, виправити технічні помилки в частині форм атестації, уточнити матриці відповідності.

ІІІ. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОП "Економічна кібернетика" (далі ОП) (2022 р.) має чітко окреслені цілі. Мета ОП, що полягає у підготовці висококваліф. фахівців за спец. 051 «Економіка», здатних вирішувати комплексні задачі практики управління складними економ. системами з використанням сучасних інформац. технологій, можливостей економ.-матем. аналізу та моделювання, відповідає місії ПНУ, визначеній у Стратегії розвитку ПНУ на 2020-2027 рр., яка включає: надання якісних освітніх послуг, спрямованих на підготовку високопроф. фахівців; формування сучасного дослідницького ун-ту – центру генерування іннов. ідей та їх реалізації; спрямування освітнього та наук. потенціалу на розвиток і зміцнення регіону (https://cutt.ly/N4XPPb4). Гарант вбачає унікальність ОП у "спрямуванні на здобуття знань та навичок застосування інформац. систем, технологій, екон.-математич. методів, моделей щодо аналізу, оптимізації, планування і прогнозування соц.-економ. процесів". Цілі та ПРН ОП , яка забезпечує фахову підготовку здобувачів вищої освіти з акцентом на здатність володіння сучасними моделями і методами економ. аналізу, оптимізації та прогнозування, інформац. системами та технологіями обґрунтування та прийняття рішень, які стосуються різних аспектів функціонування суб'єктів господарювання, органів державного управління на місцевому та регіон. рівнях, спрямовані на підготовку фахівців, здатних працювати за фахом у компаніях, малих підприємствах, у фін. інституціях, в аналітично-інформац. інституціях як на території України, так і за її межами. Відданість місії та стратегіч. цілям розвитку ПНУ під час зустрічей з ЕГ демонстрували представники адміністрації. Перший проректор -В. М. Якубів відзначила відповідність ОП цілям розвитку ПНУ щодо комплексної системи діджиталізації роботи, зазначила про конкурентні переваги ОП, у т.ч.на регіон. ринку, долученість учасників ОП до розвитку територ. громад шляхом участі у проєктній роботі. Декан екон. фак-ту І. С. Благун візначив не тільки актуальность ОП , але її перспективність в планах розвитку факультету. Роботодавці, обґрунтовують унікальність ОП через затребуваність фахівців аналітич. фаху на ринку праці. М. Макар (АТ "Кредіагрікольбанк) виявив потребу у фахівцях з прогнозування, аналізу кредит. портфелів; Л. Поклітор (ТОВ "Франківський буд.центр") - у фахівцях з аналітики логістич. процесів підпр.-ва. Ознайомлення з ОП та НП (2022 р.), які реалізуються в ПНУ за спец. 051 Економіка, виявило ідентичність складу та змісту обов'язкових освітніх компонентів (ОК) як загальної, так професійної підготовки ОП "Економічна кібернетика" та ОП "Економіка". Різняться однією ОК32 (в ОП "Економічна кібернетика" - ОК "Економічна кібернетика", в ОП "Економіка" - ОК "Моделі економ.динаміки"). Гарант пояснив, що унікальність ОП "Економічна кібернетика" визначається вибірковими ОК ОП. Всі програмні компетентності та програмні результати навчання в ОП "Економіка" та ОП "Економічна кібернетика" ідентичні та відповідають Стандарту вищої освіти.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Підготовку бакалаврів за ОП «Економічна кібернетика» у ПНУ започатковано у 2020 році (ОП затверджена Вченою радою протокол №11 від 27.11.2019 р. і введена в дію з 01.09.2020 р. (Наказ №113/06-12-с від 27.12.2019 р.). Зустрічі з фокус-групами дозволяють стверджувати, що під час формулювання цілей і результатів навчання враховуються інтереси всіх стейкхолдерів. ПНУ на постійній основі проводить опитування здобувачів вищої освіти, роботодавців, науково-педагогічних працівників. Результати опитувань розміщуються на сайті (https://cutt.ly/s4CDpuU), обговорюються на засіданнях кафедри (прот.№ 9 від 13.02.2023 р.). Проте, не всі анкети, розміщені на офіційному веб-сайті ПНУ, містять питання з можливістю дати розгорнуту відповідь. Оприлюднені результати анкетувань не є датованими, через що важко зрозуміти в який саме період було проведено анкетування та за який саме період поданий звіт. При оновлені ОП 2022 р. враховано пропозиції здобувачів: Халудило Т. (внесення ОК «Основи наукових досліджень в економіці», «Соціологія економіки»); Вишиванюк Д. (викладання ОК «Моделі аналізу соціуму»); Боднарук А. (викладання ОК «Прогнозування економічних і соціальних процесів» англійською мовою) (прот. № 4 від 22.11.2021 р.) Результати опитування здобувачів освіти 2023 р. показали, що вони зацікавлені у збільшені кількості творчих завдань, які будуть корисні під час самостійної роботи студентів, та у зустрічах з успішними практиками в рамках курсу лекцій «Від теорії до практики: секрети успіху». ЕГ засвідчує, що роботодавці залучаються до перегляду ОП, що документально підтверджено рецензіями директора ТОВ «КОСА ЛТД» Маркевича

Р. В., директора ТОВ «Солартек УА» Андрійчука В. Ці ж роботодавці взяли участь в засіданні кафедри, де обговорювалися зміни в ОП 2022 р. (прот. № 10 від 05.05.2022 р.). Андрійчук В. запропонував ввести до ОП ОК «Моделювання діяльності банків та фінансових ринків», Маркевич Р. надав пропозицію щодо включення в ОП ОК «Економічна інформатика та інформаційні технології», «Програмні засоби аналізу і візуалізації даних». На фокус-групі роботодавці підтвердили факт їх співпраці з кафедрою та гарантом ОП, що втілюється у розробку та реалізацію заходів з практичної підготовки здобувачів (Макар М.). Випускник кафедри економічної кібернетики, економіст Департаменту монетарної політики та економічного аналізу НБУ- Крамар В.Р., доповів про участь у викладанні тем дисципліни «Дослідження операцій в економіці», «Соціологія економіки» (відбувалося в межах педагогічної практики аспіранта за спеціальністю «Економіка») (https://kek.pnu.edu.ua/2023/03/24/pedahohichna-praktyka-aspiranta-2-roku-navchannia-spetsialnosti-051-ekonomika-vitaliia-kramara/)

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

ОП «Економічна кібернетика» відповідає актуальним потребам і трендам розвитку спеціальності 051 «Економіка» та ринку праці. Гарант ОП Буртняк І В. визначив націленість ОП на діяльність суб'єктів господарювання та територіальних систем регіону. ОП спрямована на оволодіння здобувачами фундаментальних знань з економічної кібернетики у поєднанні з новітніми вимогами до компетентності фахівців (володіння методичним апаратом і навиками щодо ідентифікації та дослідження причинно-наслідкових зв'язків між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем; оцінювання ефективності прийняття рішень з використанням економіко-математичних методів і моделей; опанування та застосування навичок проєктної роботи та ін.). Учасники фокус-групи з роботодавцями одностайно підтвердили актуальність ОП потребам ринку праці регіону, який потребує аналітиків щодо оцінки якості кредитних портфелів, оптимізації запасів, фахівців з цифрових активів (Макар М., Поклітор Л., Аронець Б.). Роботодавці підтвердили готовність приймати на роботу випускників та здобувачів ОП. Відповідність ОП потребам ринку праці підтверджується працевлаштованість здобувачів 3-4 курсу ОП за спеціальністю, яку опановують (наприклад, Романюк О – 3 курс, Дутчак Р. – 4 курс). Врахування трендів розвитку спеціальності 051 «Економіка» дозволило розробникам ОП додати до переліку обов'язкових ОК ОП 2022 р: ОК 30 «Програмні засоби аналізу і візуалізації даних», ОК35 «Моделювання діяльності банків та фінансових ринків», ОК 34 «Методи оцінки економічної безпеки», ОК 33 «Моделі аналізу соціуму». В рецензіях, отриманих на ОП від роботодавців та представлених у додатках до ВСО та на сайті (https://cutt.ly/t4Vnd8s) (директор ТОВ «КОСА ЛТД» Маркевич Р. В., директор ТОВ «Солартек УА» Андрійчук В.), зазначається актуальність підготовки бакалаврів за даною ОП та відповідність їх фахових компетентностей, які формуються під час навчання, сучасним потребам роботодавців в фахівцях, здатних виконувати операції та угоди із використанням електронних засобів обробки інформації, ідентифікувати, проєктувати, реалізовувати та удосконалювати бізнес-процеси підприємств. Враховано досвід функціонування подібних та споріднених ОП у вітчизняних та зарубіжних ЗВО, таких як: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Ягеллонський університет та Економічний Університет в Катовіцах (Польща) щодо структури і змістового наповнення ОК (зустріч 1 та 11).

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Експертна група встановила, що ОП «Економічна кібернетика» дозволяє забезпечити нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований програмними результатами навчання за Стандартом вищої освіти України зі спеціальності 051 «Економіка» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом МОН №1244 від 13.11.2018 р. Програмні результати навчання ОП «Економічна кібернетика» відповідають результатам навчання, запропонованим Стандартом. Проте ОП не доповнена додатковими програмними результатами навчання, що могли б підкреслити унікальність ОП у першу чергу порівняно з ОП «Економіка», яка реалізується у ПНУ та за структурою і змістом основних ОК є ідентичною до ОП, яка акредитується. При аналізі матриці відповідності ПРН відповідним компонентам ОП було встановлено, що програмні результати досягаються за рахунок обов'язкових освітніх компонентів ОП. ОП «Економічна кібернетика» забезпечує досягнення програмних результатів навчання через вивчення дисциплін, написання курсової роботи, проходження навчальної і виробничої практик, написання випускної кваліфікаційної роботи, що в цілому дозволяє набути здобувачам спеціальні компетентності, визначені діючим стандартом за спеціальністю 051 «Економіка». ОП також передбачає набуття компетентностей, розвинення фахових умінь та навичок через вибіркові дисципліни. Атестація випускників ОП передбачає публічний захист кваліфікаційної роботи, проте в ОП допущено технічні помилки щодо зазначення форм атестації та вимог до кваліфікаційного іспиту.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

1. Мета ОП відповідає місії і Стратегії розвитку Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2.Процес вдосконалення ОП відбувається з урахуванням здобувачів, роботодавців, науково-педагогічних працівників, які залучаються до опитувань та до обговорення безпосередньо на засіданнях кафедри. 3. ОП враховує тенденції розвитку спеціальності та ринку праці.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкі сторони: 1. Недостатня унікальність ОП в порівнянні із спорідненою ОП «Економіка» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2. Наявність в формулюваннях ОП 2022 р. технічних помилок. 3. Не всі анкети, розміщені на офіційному веб-сайті ПНУ, містять питання з можливістю дати розгорнуту відповідь. Оприлюднені результати анкетувань не є датованими, через що важко зрозуміти в який саме період було проведено анкетування та за який саме період поданий звіт. Рекомендовано: 1. Гаранту та робочій групі посилити унікальність ОП шляхом доповнення додатковими фаховими компетентностями та ПРН, які будуть спрямовані на реалізацію унікальності ОП. 2. Робочій групі виправити в тексті ОП технічні помилки в частині форм атестації здобувачів вищої освіти 3. В анкети опитувань стейкхолдерів включити питання з можливістю надати розгорнуту відповідь; у файлах із результатами анкетувань вказувати дату проведення анкетування та дату оприлюднення даного файлу.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОП має значний рівень узгодженості за підкритеріями 1.2, 1.3 та 1.4, певною мірою узгодженість за підкритерієм 1.1 . Виходячи з релевантності викладеної інформації та підтверджуючих її фактів, питомої ваги окремих підкритеріїв в генеруванні підсумкової оцінки, ЕГ робить висновок щодо достатньої відповідності ОП Критерію 1, оскільки визначені слабкі сторони не є суттєвими, критично не впливають на відповідність ОП Критерію 1 та можуть бути виправлені у короткі терміни згідно із рекомендаціями ЕГ.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП складає 240 кредитів ЄКТС, що відповідає п. 4 ст. 5 Закону України «Про вищу освіту» і стандарту ВО першого (бакалаврського) рівня галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» (наказ МОН України № 1244 від 13.11.2018 р). Загальний обсяг обов'язкової частини складає 180 кредитів ЄКТС, що складає 75 % від загального обсягу ОП (165 кредитів ЄКТС - обсяг обов'язкових компонент; 12 кредитів ЄКТС – практична підготовка, 3 кредити ЄКТС – атестація). Обсяг вибіркової частини – 60 кредитів ЄКТС, що складає 25 % загального обсягу в відповідає п. 15 ст. 62 Закону України «Про вищу освіту».

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ констатує, що структура ОП відповідає чинним вимогам Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Наказом № 672 від 24.11.2022 р.) (https://cutt.ly/V4MUxLP). Перелік компетентностей і результатів навчання, що передбачені Стандартами, представлені в ОП. Освітні компоненти дозволяють досягати цілей ОП. ОП має блоки обов'язкових компонентів (цикли загальної та професійної підготовки) та вибіркових компонентів (20 дисциплін за вибором студента). Вибіркові ОК націлені на поглиблення знань та розширення навичок з тих компетентностей, які є найбільш привабливими для здобувачів освіти та формують їх індивідуальну освітню траєкторію. Навчальний план сформований відповідно до опису ОП "Економічна кібернетика" та структурно-логічної схеми. Наведена в ОП структурно-логічна схема характеризується чіткою структурою проте потребує доопрацювання щодо логіки взаємозв'язку ОК. ЕГ дійшла висновку, що ЗК01, ЗК03-13, СК01-14, ПР1,ПР3-

24 в повному обсязі забезпечуються змістом обов'язкових ОК. Проте, ЕГ, при порівнянні ОП, яка введена в дію у 2020 році та ОП 2022 року, виявила, що з ОП 2022 р. виключено позакредитну дисципліну «Фізична культура», що не дозволяє в повній мірі забезпечити досягнення ЗК 2 в частині здатності «використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя» та ПР02 в частині « пропагувати ведення здорового способу життя». На пояснення Гаранта та начальника навчально-методичного відділу, ця загальна компетентність та програмний результат навчання забезпечується відвідуванням студентами спортивних секційних занять (за їх власним бажанням). В матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми не вистачає вичерпного переліку відповідності програмних компетентностей ОК 18 «Економіка підприємства», а саме, окрім вірно зазначених, не визначено СК8, СК11, СК12, які повністю відповідають змісту ОК18.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

ЕГ підтверджує, що зміст ОП відповідає опису предметної області за об'єктом та цілями навчання, методами, методикою та технологіями, які визначені Стандартом вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (https://cutt.ly/TGMjpc4). Поняття, категорії, концепції і принципи економічної науки, як теоретичний зміст предметної області, розкривають такі обов'язкові ОК (https://cutt.ly/O41RfHF) : ОК 8. Політекономія, ОК 11. Мікроекономіка, ОК 12. Макроекономіка, ОК14 Фінанси, ОК18 Економіка підприємства, ОК 21. Облік і оподаткування, ОК 22 Міжнародна економіка, ОК 23 Економетрика. Методи, методики та технології, які необхідні здобувачеві вищої освіти для застосування на практиці, формуються під час вивчення ОК: ОК 17. Статистика, ОК 24 Дослідження операцій в економіці, ОК26 Алгоритми і програмування в економіці, ОК 27 Моделювання економіки, ОК29 Аналіз соціально-трудових відносин, ОК 30 Програмні засоби аналізу і візуалізації даних, ОК32 Економічна кібернетика, ОК 33 Моделі аналізу соціуму, ОК34 Методи оцінки економічної безпеки, ОК35 Моделювання діяльності банків та фінансових ринків, ОК 36 Прогнозування економічних і соціальних процесів. Вивчення перелічених ОК забезпечує опанування здобувачами сучасних інформаційних систем і технологій, економіко-математичних методів та моделей в практиці аналізу, оптимізації, планування та прогнозування розвитку соціально-економічних процесів як на рівні суб'єктів господарювання, так і на рівні територіальних систем регіону. Вдосконаленню мовних компетентностей здобувачів сприяє вивчення ОК Іноземна мова (за професійним спрямуванням). В ОП представлені ОК гуманітарного та суспільствознавчого характеру (ОК 2 Історія України, ОК 6 Правове забезпечення господарської діяльності, ОК 4 Соціологія економіки.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

На вибіркові компоненти навчального плану ОП 2022 р. відведено 60 кредитів ЄКТС (25 %) від загального обсягу ОП, що повністю відповідає вимогам Закону «Про вищу освіту». ЕГ дійшла підтвердження наявності в ПНУ процедур, які дозволяють формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти шляхом вибору навчальних дисциплін, тем курсових робіт (НП 2022 р. - ОК 37 Курсова робота з економіки; НП 2019року – Міждисциплінарна курсова робота з моделювання економічних процесів та Міждисциплінарна курсова робота з економічної інформатики), тем випускних кваліфікаційних робіт та наукових досліджень, баз виробничої практики (що підтверджено здобувачами на фокус-групі). Порядок і процедура здійснення вільного вибору навчальних дисциплін регламентується Положенням про порядок реалізації здобувачами вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника права на вільний вибір освітніх компонент (https://cutt.ly/m41P0fh). В ОП 2022 змінено підходи до формування та вибору ОК з блочного принципу на вибір з 3-ревневого каталогу вибіркових освітніх компонент: перший рівень – каталог ОК загально-освітнього спрямування (каталог 1); другий рівень – каталог ОК спеціальності (каталог 2); третій рівень – каталог ОК освітньої програми (каталог 3). Встановлюються обмеження щодо максимальної кількості кредитів, які може обрати здобувач із Каталогу 1 (не більше 9 кредитів ЄКТС) та із Каталогу 2 (не більше 12 кредитів ЄКТС). Як пояснили Буртняк І.В. (гарант) та Дмитришин Л. І. (завідувач кафедри економічної кібернетики) формування Каталогу відбувається поетапно: до 1 листопада викладачі пропонують включення освітніх компонент до Каталогу; до 1 січня: на засіданні кафедри приймається рішення про внесення ОК до Каталогу 3, а на методичній раді факультету - рішення про внесення ОК до Каталогу 2. Здобувачі ознайомившись зі змістом освітніх компонент до 1 квітня обирають ОК, використовуючи форми, розміщені в інформаційній системі університету. Каталог вибіркових ОК (за НП 2019 р.) розміщено на сайті кафедри економічної кібернетики (https://cutt.ly/z41GqJM) та містить силабуси вибіркових дисциплін професійної підготовки. Вибір навч. дисц. за ОП 2020 р. здійснюється: з циклу загальної підготовки в 5 с-трі – 1 навч. дисц. з двох; 6 с-трі – 1 навч. дисц. з двох; з циклу професійної підготовки в 5 с-трі – 1 навч. дисц. з двох; 6 с-трі – 1 навч. дисц. з двох, 7 с-трі – 6 навч. дисц. з дванадцяти, в 8 с-трі – 2 навч. дисц. з чотирьох. Здобувач Халудило Т. В. (2 курс) підтвердив можливість вибору серед освітніх компонентів інших ОП. Інші здобувачі-учасники фокус-групи, продемонстрували обізнаність з процедурою вибору ОК. Процес формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів за ОП забезпечується через індивідуальний навчальний план, що враховує особистісні здібності, потреби та освітні інтереси студента.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ЕГ підтверджує,що на ОП приділяється увага практичній підготовці здобувачів. Практична підготовка здобувачів в ПНУ регулюється Положенням про організацію та проведення практики у Державному ВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника» (https://cutt.ly/O42ZMIi) та Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті ім. В. Стефаника (https://cutt.ly/V4MUxLP). Набуття здобувачами практичних навичок відбувається під час практичних занять, лабораторних занять, навчальної та виробничої практик. За ОП 2022 лабораторні заняття передбачено тільки за ОК10 Економічна інформатика та інформаційні технології. Отже, ЗВО слід звернути увагу на збільшення в НП нової редакції ОП кількості лабораторних занять за дисциплінами, які стосуються специфіки ОП та спрямовані на опанування здобувачами математичних та статистичних методів аналізу, методів економіко-математичного моделювання тощо. Практичній підготовці сприяє наявність в ОП 2022 ОК 37 Курсова робота з економіки, ознайомлення з тематикою і змістом якої продемонструвало її спрямованість на опанування методик та інструментарію економіко-математичного моделювання в теоретичних дослідженнях економічних явищ та процесів. Навчальний план ОП передбачає проходження навчальної практики протягом 2 тижнів (3 кредитів ЄКТС) у 4 семестрі та виробничої практики протягом 6 тижнів (9 кредитів ЄКТС) у 8 семестрі. За запитом ЕГ надано приклади звітів з навчальної і виробничої практик, які підтверджують відповідність змісту практичної підготовки предметній області. В ЗВО наявні договори про співпрацю, які розміщено на сайті Відділу виробничої (навчальної) практики (https://cutt.ly/u490XjN). Проте на запит ЕГ щодо укладених угод саме на ОП «Економічна кібернетика» було надано угоди з Науково-дослідним центром індустріальних проблем розвитку НАН України (від 20.08.2020р.) та Коледжами, що стосуються спільної навчальної, науково-методичної та профорієнтаційної діяльності. На думку ЕГ, для організації практичної підготовки за специфікою ОП варто укласти договори з підприємствами-стейкхолдерами, представники яких були на фокус-групі з роботодавцями. Під час зустрічі із роботодавцями була висловлена їх підтримка щодо розвитку практичної підготовки, надання можливостей її проходження, а також в розрізі удосконалення ОП роботодавці визначили свою готовність брати участь в аудиторних заняттях практичної підготовки здобувачів.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Формування soft skills здобувачів відбувається під час аудиторних занять та позааудиторних активностей. ЕГ отримала підтвердження, що форми і методи викладання, які застосовуються науково-педагогічними працівниками (НПП), дозволяють здобувачам отримати затребувані ринком праці soft skills. Наприклад, доц. Кушнір О. С. у роботі із здобувачами використовує реальні кейси, які формують навички аналітичного мислення, розроблення нестандартних рішень реальних проблем суб'єктів господарювання (Кушнір О. С.). Ознайомлення з силабусами ОК доводить здатність формувати у здобувачів таких soft skills: 1) вміння вести професійну комунікацію, спілкуватися з представниками інших професійних груп (ОК3 Іноземна мова (за професійним спрямуванням), ОК7 Вступ до спеціальності і соціальні комунікації); 3) здатність працювати у команді, проявляти лідерські навички та діяти на основі етичних міркувань (ОК39 Навчальна практика); здатність аргументовано доводити точку зору, формувати висновки, презентувати отримані результати роботи (ОК5 Основи наукових досліджень в економіці, ОК37 Курсова робота з економіки). Здобувачам створені умови для отримання soft skills через проходження навчальної практики на базі Проектно-освітнього центру «Агенти змін» (https://agentyzmin.pnu.edu.ua/), під час якої отримують завдання, щодо опрацювання масиву інформаційних джерел з проектної сфери та використання креативного підходу до вирішення її проблем. Здобувачі ОП беруть участь у конкурсах наукових робіт, мають можливість презентувати свої здобутки та ідеї (конкурс стипендіальної програми фонду Віктора Пінчука - О. Дедерчук, наукова робота «Моделювання експортного потенціалу регіону» (https://cutt.ly/S49X2yY).

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт за спеціальністю 051 «Економіка» відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Вимоги до навчального навантаження здобувачів визначені Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті ім. В. Стефаника (https://cutt.ly/V4MUxLP), яке регламентує трудомісткість навчальної роботи. Сукупна тривалість семестрів, екзаменаційних сесій і практик упродовж навчального року не може бути меншою, ніж 40 тижнів. Навчальний час, відведений для самостійної роботи здобувача, повинен становити не менше 1/3 та не більше 2/3 загального навчального часу здобувача, відведеного для вивчення конкретної навчальної дисципліни. Навчальний час дисциплін блоку вільного вибору здобувача, відведений для самостійної роботи повинен становити 2/3 загального навчального часу конкретної навчальної дисципліни. Кількість аудиторних навчальних годин для

здобувачів денної форми навчання складає: з нормативних дисциплін циклу загальної підготовки – 1/3 від загальної кількості годин; з дисциплін циклу професійної підготовки – від 1/3 до 2/3 від загальної кількості годин. Аналіз НП та ОП 2022 дозволяє встановити, що аудиторне навантаження становить 31,9 %, а фактичне тижневе навантаження у 1-8 семестрах – 20 год. на тиждень. Обсяг годин на самостійну роботу за ОК ОП корелюється із Положенням в розрізі мінімального (33%) і максимального обсягу (67%).За результатами спілкування із здобувачами на фокус-групі ЕГ констатує, що вони мають достатньо часу на самостійну роботу та не відчувають перевантаження. Обсяг ОП та окремих освітніх компонент у більшості реалістично відображає навантаження здобувачів, дозволяє досягти визначених цілей та програмних результатів навчання.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти за ОП «Економічна кібернетика» не здійснювалася. П Н У має розроблену нормативну базу - Положення про дуальну форму здобуття вищої освіти (https://cutt.ly/V41ZoOD). Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти за ОП «Економічна кібернетика» не здійснювалася. Під час зустрічі із роботодавцями ними була висловлена зацікавленість та готовність підтримати ЗВО при впровадженні елементів дуальної форми освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

1. Наявна повноцінна система реалізації права здобувачів обирати дисципліни, формувати індивідуальну освітню траєкторію 2. Використання матеріально-технічної бази та кадрового потенціалу Проектно-освітнього центру «Агенти змін» для проходження здобувачами вищої освіти навчальної практики та для розвитку soft skills.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

1) В структурно-логічній схемі освітньої програми не визначено логічні зв’язки між ОК. Рекомендовано робочій групі ОП 2023р. удосконалати структурно-логічну схему ОП шляхом зазначення логічних взаємозв'язків між ОК. 2) Серед ОК ОП 2022 р.відсутня ОК, яка б забезпечувала досягнення ЗК 2 в частині здатності «використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя» та ПР02 в частині, яка сформульована як «пропагувати ведення здорового способу життя». Рекомендовано Гаранту та робочій групі ОП в наступну редакцію ОП 2023 р. внести ОК, яка б забезпечувала досягнення ЗК 2 в частині здатності «використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя» та ПР02 в частині, яка сформульована як «пропагувати ведення здорового способу життя». 3) В матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми не вистачає вичерпного переліку відповідності програмних компетентностей ОК 18 «Економіка підприємства», а саме, окрім вірно зазначених, не визначено СК8, СК11, СК12, які повністю відповідають змісту ОК18. Рекомендовано гаранту, в процесі розроблення проєкту ОП 2023 р., в матрицю відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми внести програмні компетентності СК8, СК11, СК12, які забезпечуються ОК 18 "Економіка підприємства" 4) Відсутність на ОП угод про співпрацю та практичну підготовку здобувачів вищої освіти з основними стейкхолдерами-роботодавцями. Рекомендовано керівництву кафедри економічна кібернетика та ОП протягом 2023 року укласти з основними стейкхолдерами-роботодавцями угоди про співпрацю та практичну підготовку здобувачів вищої освіти.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП має значний рівень узгодженості за підкритеріями 2.1, 2.3, 2.4, 2.6 - 2.9 та певною мірою узгодженість за підкритеріями 2.2 та 2.5. Виходячи з релевантності викладеної інформації та підтверджуючих її фактів, питомої ваги окремих підкритеріїв в генеруванні підсумкової оцінки, ЕГ робить висновок щодо достатньої відповідності ОП Критерію 2, оскільки визначені слабкі сторони не є суттєвими, критично не впливають на відповідність ОП Критерію 2 та можуть бути виправлені у короткі терміни згідно із рекомендаціями ЕГ.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому до закладу у 2022 році розроблені відповідно до Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2022 році, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 27 квітня 2022 року № 392 (зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 02 травня 2022 року № 400) та зареєстрованих у Міністерстві юстиції України. Правила прийому розміщено у вільному доступі на сайті приймальної комісії закладу (https://admission.pnu.edu.ua/правила-прийому). У Правилах наведено загальні положення умов прийому до ЗНУ на навчання для здобуття вищої освіти, джерела фінансування здобуття вищої освіти у ЗНУ, ліцензовані обсяги прийому, строки прийому заяв та документів, конкурсного відбору та зарахування на навчання, безпосередній порядок прийому заяв, спеціальні умови участі в конкурсному відборі на здобуття вищої освіти, публікація рейтингових списків та рекомендацій до зарахування. Під час відеозустрічі здобувачі наголосили на тому, що правила прийому були чіткими та зрозумілими, а приймальна комісія надавала всебічну підтримку абітурієнтам у процесі вступної кампанії. Під час аналізу Правил прийому до закладу у 2022 році ЕГ дискримінаційних положень не виявила.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Вступ на ОП на базі ПЗСО у 2022 р. був можливим за наявності у абітурієнта сертифікату НМТ 2022 р. з предметів Українська мова, Математика та Історія України або сертифікатів ЗНО 2019-2021 рр. з конкурсних предметів: Українська мова та література (0,35), Математика (0,4) та один з предметів (Історія України, або Іноземна мова, або Біологія, або Географія, або Фізика, або Хімія) (0,25), що цілком відповідає Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2022 році, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 27 квітня 2022 року № 392 (зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 02 травня 2022 року № 400) та зареєстрованих у Міністерстві юстиції України. Важливим аспектом прийому на ОП у 2022 р. було подання вступниками мотиваційного листа. Мотиваційний лист дає змогу обґрунтувати бажання вступника здобувати освіту за ОП, аргументувати його рішення, утвердитися у своєму переконанні. Для конкурсного відбору осіб, які на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста для здобуття ступеня бакалавра зараховуються бали національного мультипредметного тесту з української мови або зовнішнього незалежного оцінювання 2019-2021 років з української мови та літератури / української мови (перший предмет) та національного мультипредметного тесту з математики або зовнішнього незалежного оцінювання з математики 2019-2021 років (другий предмет). Для вступу на місця за кошти фізичних або юридичних осіб – зараховуються бали визначеного Правилами прийому одного предмету національного мультипредметного тесту або зовнішнього незалежного оцінювання 2019-2021 років (перший предмет) та одного предмету національного мультипредметного тесту або зовнішнього незалежного оцінювання 2019-2021 років на вибір вступника (другий предмет). ЕГ встановила, що ці положення Правил прийому 2022 р. повністю відповідають Порядку прийому, затвердженому Міністерством освіти і науки України.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедури визнання результатів навч., отриманих в інших закладах освіти регламентуються Положенням про академ.мобільність учасників освіт. процесу (https://cutt.ly/h7iSf43); Положенням про порядок визначення академ. різниці та перезарахування навчал. дисциплін (НД) (2015 р.) (https://cutt.ly/y7iSKAT). Випадків внутріш. або міжнар. академіч.мобільності серед здобувачів ОП не було. Проте, у 2021 р. на ОП було зараховано здобувачі з дипломами молодшого спеціаліста (МС). ОП введена в дію з 01.09.2020 р. (Наказ №113/06-12-с від 27.12.2019 р.). На момент формування конкурсної пропозиції в ЄДБО у 2021 р.і мала термін реалізації 1 рік. В ЄДБО у 2021 р. ЗВО сформував конкурну пропозицію " Бакалавр (основа вступу - молодший спеціаліст), 3 курс, небюджетна (https://cutt.ly/N7iGiI2), на яку і було зараховано здобувачів. Тим самим було порушено Правила прийому 2021 р. (https://cutt.ly/E7iGn1z, https://cutt.ly/U7iGAs5) в частині відкриття конкурсн.пропозиції тільки на ОП (цю вимогу підтвердив відпов.секретар прийм. комісії ПНУ). Фактично ОП на час відкриття конкурс. пропозиції не мала 2 років реалізації (1 рік) , а отже конкурс. пропозиція створена поза ОП "Екон. кібернетика". Має місце порушення процедури визначення академ.різниці (АР) та перезарахування НД (https://cutt.ly/y7iSKAT). При зарахуванні на базі попереднього освіт. рівня Положенням (https://cutt.ly/y7iSKAT) передбачається виявлення розбіжностей між НП, за яким планує навчатись здобувач, і додатком до диплому про вищу освіту, та визначення АР. На фокус-групі ЕГ отримала від здобувача 4 курсу Дутчак Р. інформацію про те, що АР йому не розраховували і Він не здавав жодної НД, яка б склала АР. На офіційний Запит щодо надання ЕГ відомостей розрахунку та ліквідації АР та НП, за яким відбулося перезарахування НД та визначення АР для здобувачів, які у 2021 р. вступили на основі диплому МС на 3 курс ОП, отримано відповідь Гаранта "Для вступу на третій курс у 2021 р. на ОП «ЕК», на основі диплому «молодшого спеціаліста» потрібно було здати додатковий і фаховий іспити . На основі Правил прийому та

Стандарту вищої освіти не передбачено здачу академрізниці". Інформації щодо додаткового іспиту ЕГ не отримала. На Запит ЕГ було надано індивідуал. план здобувача 4 курсу та скан. копію диплому МС, ознайомившись з якими ЕГ виявила, що мають місце розбіжності в дисциплінах НП ОП та диплома МС в обсягах ОК: "Вступ до спеціальн.", "Мікроекономіка", "Макроекономіка", "Інвестування", "Менеджмент", "Маркетинг", "Теорія ймовірності для економістів", "Математична статистика для економістів", "Дослідження операцій в економіці", "Підприємництво та бізнес-культура", "Навч. практика", АР за якими не була розрахована . Загальний обсяг годин (кредитів ЄКТС), відведений на вивчення НД за дипломом МС менший 70% обсягу НД, передбаченої НП ОП (норма зазначена в Положенні (https://cutt.ly/y7iSKAT)) за такими ОК як "Філософія", "Економіч.соціологія", Вища матем. для економістів І та Вища матем.для економістів ІІ

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf). Визнання результатів неформального навчання особи Університетом передбачає такі процедури: 1) подання здобувачем заяви щодо визнання; 2) ідентифікацію задекларованих у письмовій формі здобувачем результатів неформального навчання, які підлягають оцінюванню Університетом; 3) оцінювання задекларованих результатів навчання здобувача; 4) прийняття рішення про визнання та зарахування Здобувачу відповідних освітніх компонентів (складових освітніх компонентів) освітньої програми або відмову у визнанні. Під час відеозустрічі здобувачі виявили обізнаність з поняттям неформальної освіти та розповіли про активну залученість до неї (Халудило Т., Дедерчук О.). У той же час, у звіті про самооцінювання наведено інформацію про відсутність випадків застосування правил визнання результатів неформальної освіти на ОП «Економічна кібернетика» підготовки бакалавра за спеціальністю 051 «Економіка», що, на думку ЕГ, може бути пояснене недостатньою поінформованістю здобувачів саме про механізм такого перезарахування

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

1. Зручний та функціональний веб-сайт приймальної комісії ЗВО, що постійно оновлюється та дозволяє потенційним вступникам легко знаходити необхідну інформацію щодо вступної кампанії. 2. Наявність внутрішніх положень, що чітко регламентують питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

1. Порушена нормативна база ОП, а саме Правила прийому 2021 р. (https://cutt.ly/E7iGn1z, https://cutt.ly/U7iGAs5) в частині відкриття конкурсн.пропозиції " Бакалавр (основа вступу - молодший спеціаліст), 3 курс, небюджетна". 2. Процедура визначення академ.різниці та перезарахування НД, яка була застосована до здобувачів 4 курсу у 1 семестрі 2021/2022 нр. не відповідає Положенню про порядок визначення академ. різниці та перезарахування навчал. дисциплін (Наказ № 191 від 01.04. 2015 р.) (https://cutt.ly/y7iSKAT): при наявності значних розходжень в НП, за яким навчаються здобувачі , і додатком до диплому про вищу освіту (молодшого спеціаліста), здобувачі заяви про перезарахування навчальних дисциплін не писали, академічну різницю на момент проведення акредитаційної експертизи не була розраховано та не оформлено її складання.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОП має значний рівень узгодженості за підкритеріями 3.1, 3.2, 3.4 та часткову відповідність за підкритерієм 3.3. До суттєвих недоліків за підкритерієм 3.3 належить : 1) порушена нормативна база ОП, а саме Правила прийому 2021 р. (https://cutt.ly/E7iGn1z, https://cutt.ly/U7iGAs5) в частині відкриття конкурсної пропозиції " Бакалавр (основа вступу - молодший спеціаліст), 3 курс, небюджетна". 2) процедура визначення академ.різниці та перезарахування навчальних дисциплін, яка у 2021 р. була застосована до здобувачів, зарахованих до ПНУ на 3 курс ОП "Економічна кібернетика", не відповідає Положенню про порядок визначення академ. різниці та перезарахування навчал.

дисциплін (Наказ № 191 від 01.04. 2015 р.) (https://cutt.ly/y7iSKAT). Застосування цілісного підходу в оцінюванні виявлених фактів і доказів та їх контексту дозволило встановити часткову невідповідність освітньої програми "Економічна кібернетика" Критерію 3. Виявлені недоліки можливо усунути в однорічний строк.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Підготовка здобувачів ОП ЕК здійснюється у відповідності із зазначеною формою організації навчання згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ПНУ (https://cutt.ly/Q7uHLB8). Під час зустрічей ЕГ з ФГ 3 та ФГ 4 підтвердилася інформація про застосування як традиційних (лекції, семінарські і практичні заняття, консультації, презентації), так й інноваційних форм і методів, передбачена навчальна та виробнича практики, самостійна робота та контрольні заходи. Доц. Ольга Ємець . використовує метод роботи в малих групах, ділові ігри, технології кахут, дискусії при викладанні ОК «Політекономія»; за словами Романюка О. (ЕК-31) дослідницький та метод науково-пошукової діяльності на ОК «Економетрика» використовує доц. Пілько А.Д. Як зазначила здобувач Вінтонюк О, викладач ОК «Економіка і бізнес-культура» надає реальні кейси, що розвивають креативне мислення. Встановлено також, що під час дистанційного навчання заняття проводяться за допомогою платформи de-learn (https://d-learn.pro/), Google classroom, для кращого контакту зі студентами та очного спілкування використовується також платформа ZOOM, комунікування через електронну пошту, месенджери (Viber, Telegram, тощо). Експертна група констатує, що на ОП студентоцентрований підхід відповідає загальній стратегії розвитку ПНУ та імплементується через індивідуальні навчальні плани студентів, вибіркову компоненту, можливість вибору бази практики, тем курсових робіт відповідно до наукових і професійних інтересів здобувачів, а також ЗВО облаштовує комфортні зони для відпочинку та саморозвитку здобувачів. НПП самостійно та незалежно приймають рішення, щодо провадження педагогічної, науково-педагогічної та інноваційної діяльності, а саме: самостійно визначається із переліком завдань та тем, що будуть розглядатися у межах дисциплін, що вивчаються; самостійно визначаються із системою нарахування балів. З'ясовано, що здобувачі не відчувають обмежень щодо можливості висловлювати свою думку, пропонувати для вивчення окремі теми для вивчення та дослідження, вибору тем курсових та кваліфікаційних робіт, академічної мобільності, у формуванні індивідуальної освітньої траєкторії тощо. Крім того, опитування фокус-груп переконало ЕГ, що студенти задоволені своїми викладачами, формами проведення навчальних занять методикою викладання. Боднарук А. (ЕК-41), Романюк О. (ЕК-31) підтвердили інформацію про те, що здобувачі задоволені рівнем навчання, а також розподілом часу між аудиторними заняттями та обсягом часу на самостійну роботу. ЕГ звертає увагу на той факт, що планом підготовки здобувачів вищої освіти ОП ЕК не передбачено такий вид навчальної роботи як лабораторні роботи, що є важливими для формування практичних навичок використання комп'ютерної техніки та прикладного програмного забезпечення під час прийняття управлінських рішень у реальних умовах виробництва.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Під час проведення зустрічей з фокус-групами здобувачів, НПП та академічного персоналу ЕГ встановлено, що інформацію щодо цілей, змісту та критерії оцінювання та програмних результатів за ОК здобувачі отримують з різних джерел, а саме: на сайті ЗВО, кафедри, від гаранта ОП, кураторів, координаторів з різних видів робіт на кафедрі, деканату, безпосередньо від викладачів під час навчальних занять та у позаурочний час. Інформування НПП здійснюється через обговорення на засіданнях кафедри змісту ОК ОП ЕК, яка погоджується групою забезпечення спеціальності та гарантом. Інформування здобувачів реалізується через вільний доступ до ОП ЕК, навчальних планів, що розташовані на сайтах університету та кафедри (https://cutt.ly/a7uGNli). Силабуси, що містять мету, анотацію дисципліни, результати навчання за дисципліною, співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання, схему формування оцінки, опис процесу оцінювання розміщено за посиланням (https://cutt.ly/q7uHjb4). Система електронного забезпечення навчання використовує онлайн-платформу d-learn.pro(http://d-learn.pro), де для кожного ОК розміщено інформаційний пакет: опорний конспект, плани та метод. рекомендації до практичних/семінарських занять, комплексне індивідуальне практичне завдання, тестові завдання, глосарій, література тощо. Студенти запевняють, що порядки та критерії оцінювання надаються спочатку вивчення дисципліни та що проблем та конфліктних ситуацій щодо об'єктивності оцінювання у них не виникало, проте здобувачі ознайомлені з процедурою оскарження результатів оцінювання у разі їх незадоволення та порушення прав їх академічної свободи та виникнення конфлікту інтересів у контексті студентоцентризму (Вінтоняк О. (ЕК-21) і Гловацький М. (ЕК-11)), Халудило Т. (ЕК-211) підтвердив, що інформацію також можна отримати через інтерактивне спілкування з викладачем, гарантом, куратором (наприклад, листування електронною поштою, додатково через месенджери Viber, Telegram тощо). Здобувачам надається право навчання за індивідуальним графіком (регламентується "Положенням про порядок навчання здобувачів ВО за індивідуальним графіком у ПНУ" - https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/09/), Дучак Роман (ЕК-41) підтвердив інформацію про навчання за індивідуальним графіком (https://cutt.ly/D7uHoJx). Здобувачі обізнані з порядком зарахування результатів неформальної освіти у ЗВО та підтвердили інформацію про участь у неформальній освіті (Дедерчук О, ЕК-31 та Халудило Т., ЕК-21), проте випадків перезарахування результатів не було.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

За результатами спілкування у фокус-групах всіма учасниками освітнього процесу було зазначено про активне поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОПП. До основних форм поєднання навчання і досліджень на ОПП ЕК можна віднести участь у наукових Всеукраїнських і Міжнародних науково-практичних конференціях, НДР, публікацію тез доповідей, наукових статей, участь у тренінгах, семінарах, круглих столах (https://cutt.ly/B7uJSg6), участь у Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт (https://cutt.ly/c7uJBi8). Так, здобувачка Трухим Лілія взяла участь у The 9th International scientific and practical conference "The world of science and innovation" (April 7-9, 2021) Cognum Publishing House, London, United Kingdom. 2021, Рогач О. - у X International Scientific and Practical Conference SCIENTIFIC HORIZON IN THE CONTEXT OF SOCIAL CRISES November 25-26, 2021 Tokyo, Japan., 2021 та II International Scientific and Practical Conference GLOBAL APPROACH TO SCIENTIFIC RESEARCH December 4-5, 2021 Salvador, Brazil.2021та отримали відповідні сертифікати. Здобувачі разом із науковими керівниками мають наукові доробки у фахових виданнях, що індексуються міжнародними наукометричними базами (Пілько, А.Д., Чепига, Б.Т. (2022). Моделі аналізу взаємозв'язків між макроекономічними показниками та показниками державного боргу. Економіка та суспільство, (https://cutt.ly/27uJ4Vl). Це дозволяє, з одного боку, оприлюднювати результати власних наукових досліджень, а з іншого боку, обговорювати їх на практичних заняттях і семінарах з викладачами та іншими здобувачами на засадах академічної свободи. При ЗВО існує Проєктно-освітній центр «Агенти змін», де здобувачі мають змогу розвивати дослідницьку практику, їм надається інформація та супровід щодо участь у заходах з освітньої, наукової, науково-дослідної діяльності, підготовці публікацій у фахових виданнях, збірниках наукових праць і матеріалах конференцій та круглих столів. Здобувачі мають можливість публікувати свої доробки у збірнику студентських наукових видань «Еврика». За результатами роботи у фокус-групах ЕГ може стверджувати, що здобувачі мають сприятливі умови для поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП відповідно до рівня ВО, спеціальності та цілей ОП. Однак, варто на кафедрі економічної кібернетики створити науковий гурток, який би об'єднував найбільш здібних і перспективних студентів у науковій роботі та був спрямований на формування у них первинних систематизованих навиків наукової діяльності та вмінь застосовувати у практичній діяльності досягнення науки і науково-технічного прогресу.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

За результатами зустрічі з НПП, встановлено, що механізм оновлення змісту ОК реалізується шляхом урахування сучасних наукових досягнень та практик у галузі економіки на вітчизняному та міжнародному рівнях та здійснюються відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ПНУ» (https://cutt.ly/a7uKiIz). Оновлення змістового контенту ОК відбувається за ініціативи викладача, пропозиції якого обговорюються на засіданні кафедри та погоджуються членами групи забезпечення спеціальності та гарантом ОП ЕК. Позитивним моментом є те, що важливою підставою під час перегляду та оновлення змісту ОК є пропозиції здобувачів, роботодавців та інших учасників освітнього процесу. НПП враховують сучасну практику та досвід міжнародних стажувань і пропонують цей досвід для ознайомлення здобувачам. Так, проф. Буртняк І.В. використовує результати Міжнародного науково-педагогічного стажування "Інноваційні освітні технології: Європейський досвід та його впровадження в підготовку фахівців з економіки та управління" (2021 р), під час оновлення змісту ОК «Вступ до спеціальності і соціальні комунікації», проф. Благун І.С. – ОК «Економічна кібернетика». Зміст навчальних дисциплін постійно оновлюється із залученням відкритих електронних освітніх ресурсів, наприклад, Coursera, EdEra, Prometheus. Наукові досягнення Дмитришин Л.І. та оволодіння нею сучасними практиками у відповідності з ОК (Coursera, 04/13/2020, A Crash Course in Data Science) дозволили зокрема, оновити зміст ОК «Технології багатомірного аналізу даних» у вигляді кейсів, індивідуальних завдань тощо. На кафедрі «Економічна кібернетика» у межах робочого часу НПП проводиться науково-дослідна робота за темою «Моделювання процесів управління в соціально-економічних системах» (№ 0113U005083, терміни виконання: 2022-2027). Окремі результати таких досліджень включено до ОК27, ОК35 та ОК36. Безпосереднє значення у процедурі оновлення змісту ОК мають постійні контакти з установами-партнерами в межах регулярних вебінарів. Так, Дмитришин Л.І. взяла участь у Форумі молодих економістів-кібернетиків «Моделювання економіки: проблеми, тенденції, досвід», де серед присутніх були представники інших ЗВО України (Запорізький національний університет, Хмельницький національний університет, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна та інші) https://cutt.ly/B7uKb9p. Проте ЕГ зазначає, що в силабусах ОК міститься застарілі літературні джерела. Наприклад, література в силабусі ОК 5 «Основи наукових досліджень в економіці» 2010-2017 рр.; ОК "Макроекономіка" - основна література за 2007, 2017 рр.; ОК "Мікроекономіка" - основна література за 2007-2017 рр; ОК "Економетрія" – основна література 1998-2015 рр.; ОК "Економічна кібернетика – література 1974-2014 рр.; Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з економіки для студентів спеціальності «Економіка» містять літературу 1996-2005 рр. видання.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

ЕГ підтверджує, що в ПНУ створено всі необхідні правові та організаційні передумови для інтернаціоналізації діяльності ЗВО. Зокрема, розвиток міжнародних зв'язків передбачений Статутом (https://cutt.ly/U7uKUpX), функціонує Відділ міжнародних звязків, відділуправління проєктами, Міжнародний науковий центр «Обсерваторія», Міжнародний центр зустрічей студентської молоді України та Польщі, укладені договори про співробітництво у сфері науки і освіти із ЗВО країн світу (https://cutt.ly/K7uK1Ed). Інтеграція ПНУ у міжнародний освітньо-науковий простір відбувається через залучення здобувачів та НПП до участі у міжнародних конференціях, публікаціях у зарубіжних виданнях, виконання спільних із зарубіжними партнерами досліджень, академічну мобільність тощо. Начальник відділу міжнародних зв'язків Маряна Сихидин зазначила, що ПНУ створює широкі можливості для інтернаціоналізації навчання та викладання на ОП ЕК через програми академічної мобільності, підтримку участі в індивідуальних проєктах в межах грантової діяльності тощо. Активно підтримується процес академічної мобільності для НПП і здобувачів за двосторонніми договорами (https://cutt.ly/z7uK5PO). За словами директора наукової бібліотеки Романа Дзумедзея, встановлено наявність відкритого доступу для НПП і здобувачів з локальної мережі ПНУ до міжнародних науково-інформаційних ресурсів, розміщених на платформах Scopus, WoS. За результатами відеозустрічей з'ясовано, що у співавторстві або під науковим керівництвом викладачів здобувачі ОП активно беруть участь у міжнародних наукових конференціях. Так, Трухим Лілія взяла участь у The 9th International scientific and practical conference "The world of science and innovation" (April 7-9, 2021) Cognum Publishing House, London, United Kingdom. (2021); Рогач Оксана під керівництвом наукового керівника взяла участь у X International Scientific and Practical Conference SCIENTIFIC HORIZON IN THE CONTEXT OF SOCIAL CRISES November 25-26, 2021 Tokyo, Japan., (2021) та II International Scientific and Practical Conference GLOBAL APPROACH TO SCIENTIFIC RESEARCH December 4-5, 2021 Salvador, Brazil. (2021), що підтверджується відповідними сертифікатами (https://cutt.ly/n7uLtKB). НПП ОП пройшли міжнародні стажування, що підтверджено відповідними сертифікатами, зокрема, Кохан І. (Вища лінгвістична школа, м.Ченстохова, Республіка Польща), Матковський П.Є. (Старопольська вища школа, Кельци (Республіка Польща), Брус М. П. (Вищий інститут страхування та фінансів. Софія, Болгарія), що підтверджено сертифікатами (https://cutt.ly/i7uLsgQ). Проф. Благун І.С. в межах академічної мобільності проводив лекції в Лодзькому університеті, Католицькому університеті в Любліні, університеті імені Яна Кохановського в Кельцах (Польща) та цей досвід використовує при викладанні ОК «Економічна кібернетика».

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

1. Широке використання методів активного та інтерактивного навчання для досягнення цілей та програмних результатів навчання за ОП; 2.Відповідність принципам академічної свободи усіх учасників освітнього процесу; 3. Студентоцентрований підхід та опитування здобувачів стосовно рівня задоволеності усіма аспектами в освітньому процесі; 4. Своєчасне надання доступної і зрозумілої інформації усім учасникам освітнього процесу щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих ОК; 5. Поєднання навчання і досліджень у освітньому процесі на ОП; 6. Викладання за ОК та оновлення їх змісту на основі власних та спільних наукових досягнень, результатів стажувань, участі у програмах міжнародної мобільності НПП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

1. Планом підготовки здобувачів вищої освіти ОП ЕК не передбачено такий вид навчальної роботи як лабораторні роботи, що є важливими для формування практичних навичок роботи фахівців з економічної кібернетики із комп'ютерною технікою та певними програмними продуктами. Рекомендовано, в новій редакції ОП "Економічна кібернетика" та НП передбачити вид занять "лабораторне заняття" для ОК 26 Алгоритми і програмування в економіці, ОК 30 Програмні засоби аналізу і візуалізації даних, ОК36 Прогнозування економічних і соціальних процесів, що сприятиме кращому розвитку професійних компетентностей здобувачів, навичок прийняття практичних рішень. 2. В умовах пандемії та військових дій ускладнився процес залучення здобувачів ВО до наукових досліджень, особливо на міжнародному рівні. Рекомендовано в термін до 1 червня 2023 р. на кафедрі економічної кібернетики створити науковий гурток, розробити план роботи наукового гуртка на 2023 р. включивши до його пунктів заходи щодо залучення здобувачів ВО до наукових досліджень, у т.ч. шляхом публікації наукових праць у виданнях, що індексуються у міжнародних науковометричних базах даних. 3. В силабусах ОК міститься застарілі літературні джерела. Рекомендовано науково-педагогічним працівникам ОП до початку 1 семестру 2023/2024 нр. в силабусах оновити рекомендовану літературу, включивши до переліку джерела інформації, які мають рік видання за останні п'ять років.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Загалом освітній процес на ОП ЕК відповідає принципам академічної свободи та вимогам студентоцентрованого підходу. Форми та методи навчання і викладання в достатній мірі сприяють досягненню заявлених в ОП цілей та програмних результатів навчання на основі практико-орієнтованого та міждисциплінарного підходів. Усім учасникам освітнього процесу на ОП ЕК своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів. У ЗВО забезпечується поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП ЕК відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми. На ОП ЕК на постійній основі та на високому професійному рівні здійснюється оновлення змісту навчальних дисциплін на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі. Викладання та наукові дослідження під час реалізації ОП ЕК пов'язані з процесами інтернаціоналізації діяльності ЗВО. За результатами акредитаційної експертизи ЕГ вважає, що ОП ЕК та освітня діяльність за цією ОП загалом відповідають Критерію 4 з недоліками, що не є суттєвими. ОП має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 4.1-4.5 та відповідає рівню В.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

У ПНУ контрольні заходи та критерії їх оцінювання в цілому є чіткими і зрозумілими, валідними та заздалегідь оприлюдненими, затвердженим регламентом та положеннями, які є у публічному доступі на офіційному web-сайті університету та висвітлені у силабусах дисциплін (https://cutt.ly/o7uLYMv). У ЗВО з метою регламентації контрольних заходів, оцінювання здобувачів ВО затверджено: Положення про систему внутрішнього забезпечення якості (https://cutt.ly/17uLHGT); Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти (https://cutt.ly/h7uLBSk); Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу (https://cutt.ly/Y7uZiQV); Положення про електронний журнал обліку навчальної роботи здобувачів освіти. Форми і види контрольних заходів, система оцінювання відповідають заявленим в ОП. НП передбачено проведення контрольних заходів у формі поточного, модульного та підсумкового контролю (https://cutt.ly/I7uZDdL). Поточний контроль включає: тестування; творче завдання; самостійну роботу; індивідуальну роботу студентів, контрольні, розрахункові роботи, реферати, звіти про практику, курсові роботи. Тестова форма контролю, зокрема комп'ютерне тестування, здійснюється на платформі дистанційного навчання (https://cutt.ly/X7uZRiC). Підсумковий контроль включає семестровий контроль та державну атестацію студента. Семестровий контроль проводиться у формі семестрового екзамену або заліку з конкретної навчальної дисципліни. Підсумковий контроль знань випускників ОП ЕК СО «бакалавр» проводиться у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. Оцінювання знань студентів здійснюється за 4-бальною національною шкалою та 100-бальною накопичувальною шкалою ЄКТС. Система оцінювання у межах навчальних дисциплін обирається викладачами залежно від специфіки дисциплін і результатів навчання та наведена у силабусах навчальних дисциплін. Силабус ОК має раціональну структуру, інформативним та зрозумілим є його змістовне наповнення; наявність розділу «Політика оцінювання» інформує здобувачів про дедлайни контрольних заходів та процедуру їх перескладання, культуру академічної доброчесності в ПНУ. Детальні терміни та форми проведення контрольних заходів доступні для перегляду в графіку освітнього процесу, особистих електронних кабінетах та розкладі занять (https://cutt.ly/N7uZZqv). Інформація щодо системи, форми, процедури, критерії оцінювання та терміни проведення контрольних заходів надається здобувачам ВО через використанням платформи d-learn в рубриці «Оцінювання» конкретної дисципліни (https://cutt.ly/27uZ4YU.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Форми атестації здобувачів вищої освіти акредитованої ОП "Економічна кібернетика" визначаються за Стандартом вищої освіти України першого(бакалаврського) рівня, галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 051 Економіка, який затверджений і введений в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 13.11.2018 р. №1244 (https://cutt.ly/w7uXtRp). Дотримання стандартів ВО ПНУ підтверджується Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (https://cutt.ly/b7uXAyf); Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (https://cutt.ly/l7uXXLd); Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»(https://cutt.ly/K7uCobZ); Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ "Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника " (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 (https://cutt.ly/c7uCOYi). Формою підсумкової атестації здобувачів ОП є захист кваліфікаційної роботи, яка виконується відповідно до загальних рекомендацій з підготовки, оформлення, захисту й оцінювання випускних кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня (https://cutt.ly/A7uVGWU). Перед захистом робота проходить перевірку на унікальність тексту за допомогою спеціалізованого сервісу UNICHECK Unicheck (https://cutt.ly/37uVM6U) та Plagiat.pl (https://cutt.ly/B7uBwNo). Склад, організація, порядок роботи, підведення підсумків роботи. Екзаменаційної комісії формується Згідно

Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії в Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://cutt.ly/q7uBUyt)

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Під час фокус-групи здобувачі вказали на доступність, відкритість та зрозумілість процедури оцінювання знань. Доступність до документів, що регламентують контрол.заходи, оцінювання здобувачів та дотримання академіч. доброчесності здобувачів ВО та НПП реалізується через їх оприлюднення на офіційному сайті ЗВО. Кафедра і деканат систематично проводить роз'яснювальну роботу зі здобувачами щодо запобігання появи конфлікту інтересів та ознайомлення з норм.-прав. базою ЗВО. В унів.-ті процедури проведення контрольних заходів, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, порядок оскарження результатів контрол.заходів і їх повторного проходження регламентують: «Положенням про організ. освіт. процесу» (https://cutt.ly/I7uBGrq); Положення про систему внутрішн. забезпеч. якості вищої освіти (https://cutt.ly/47uBZ07); Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності (https://cutt.ly/37uBMtv); «Положення про порядок повторного вивчення дисциплін» (https://cutt.ly/57uB68D); «Положення про порядок створення…» (https://cutt.ly/l7uNd95); Наказ ректора № 329 від 29.05.2018 р. про використання тестової форми проведення семестр.екзаменів та підсумкової атестації (https://cutt.ly/97uNcmp). Неупередженість та об'єктивність екзаменаторів забезпечується завдяки відкритості інформації щодо критеріїв оцінювання виконання завдань підсумкового контролю, які деталізуються в силабусах та Положенні про організацію освітнього процесу та розробку основ. документів з організації освітн. процесу (https://cutt.ly/e7uNUAP). ЕГ з'ясовано, що здобувачам дозволяється ліквідувати академ. заборгованість максимум за два перескладання (викладачу та комісії) після завершення сесії за заявою, поданою у деканат, та відповідно до графіку ліквідації академ.заборгованості. У випадку виникнення спірних питань, апеляційна комісія може запропонувати здобувачу вищої освіти підтвердити рівень своїх знань усно та/або у тестовій формі з використанням ІТ-технологій «Про використання тестової форми…» https://cutt.ly/V7uNXAG). Проте, потребують вдосконалення підходи щодо організації та проведення контрольних заходів, зокрема в частині оскарження результатів підсумкового контролю знань студентів Апеляційною комісією. Якщо студент отримав не більше трьох незадовільних оцінок у процесі ліквідації академічної заборгованості (FX), то він має право на повторне вивчення дисципліни за рахунок власного часу, яке регулюється Положенням про порядок повторного вивчення дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (https://cutt.ly/M7uN9vT). За умов виникнення конфлікту інтересів на ОП є можливість особистого фізичного звернення зі скаргами до екзаменатора, куратора, представників студ.самовряд., гаранта ОП та декана задля отримання обґрунтованих пояснень. ЕГ з'ясовано під час проведення фокус-груп з адміністрацією унів.-ту, НПП випускової кафедри, здобувачами, що ситуацій щодо урегулювання повторного проходження контрол.заходів та оскарження результатів за час реалізації ОП не виникало.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти та процедури дотримання АД оприлюднено на офіційній сторінці ПНУ (https://cutt.ly/a7uMbdE) та регулюються чинною локальною нормативною базою: Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності, Кодекс честі, Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти. ЕГ констатувала, що питанням академічної доброчесності приділяється значна увага в контексті загального процесу забезпечення якості освіти. Під час викладання дисципліни «Основи наук.досліджень в економіці» до відома студентів доводяться встановлення вимоги нормат.-правових актів та відповідні положення про АД та відповідальність їх в разі недотримання вимог. Це підтверджено під час спілкування з викладачами, студентами, керівництвом та адміністративним персоналом Університету. Перевірка курсових та кваліфікаційних робіт відбувається через застосування ліцензійного сервісу Unicheck (https://cutt.ly/W7uMO95) та Plagiat.pl (https://cutt.ly/E7uMGLv) зі встановленим граничним значенням – 25% (на запит ЕГ надано підтверджуючі документи – міждисциплінарна курсова робота з моделювання економічних процесів ст. гр. ЕК-31 Дутчака Р., 2022 р., та міждисциплінарна курсова робота з економічної інформатики ст. гр. ЕК-21 Халудило Т, 2022 р., з протоколами перевірки сервісом Unicheck (https://cutt.ly/Y7uM6ms). Перший проректор Валентина Якубів зазначила, що усі здобувачі в обов'язковому порядку підписують декларацію з АД перед подачею оформленої роботи на перевірку; зав. каф. ЕК проф. Дмитришин Л.І. зазначила, що наявні методичні рекомендації до виконання курсових робіт містять обов'язкові розділи, присвячені питанням дотримання АД; серед здобувачів протягом року проводять опитування, зокрема з питань АД; зі слів першого проректора АД популяризується в ПНУ через постійну систематичну роз'яснювальну роботу Комісії із забезпечення якості освіти, центру якості, групи забезпечення спеціальності та деканатів. НПП включено до змісту навчальних дисциплін теми з роз'яснення сутності, форм і методів уникнення академічного плагіату; започатковано систематичну підготовку студентами творчих завдань. У ПНУ існує Школа академічної доброчесності, через що на базі ЗВО проводиться значна кількість заходів щодо популяризації АД: проведення семінарів «PROдоброчесність: інструменти впровадження в діяльність закладу вищої

освіти» (https://cutt.ly/A7u1gy2), тематичних онлайн-семінарів, конференцій, вебінарів, тренінгів: https://cutt.ly/H7u1Wo2, https://cutt.ly/E7u1IOa, https://cutt.ly/I7u1GL7, https://cutt.ly/N7u1XA8, https://cutt.ly/R7u1M3e. Виходячи з інформації, отриманої із зустрічей з фокус-групами, за період навчання у здобувачів вищої освіти за ОП з моменту її започаткування випадків порушення АД виявлено не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

1. Керівництво ПНУ, факультету та НПП кафедри економічної кібернетики є відкритими до спілкування. 2. Контрольні заходи та оцінювання здобувачів вищої освіти регламентуються відповідними положеннями та нормативними документами, що знаходяться у відкритому доступі на офіційному веб-сайті університету. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти визначені в силабусах дисциплін, які містяться офіційному веб-сайті та електронних кабінетах студента. 3. Правила проведення контрольних заходів є доступними, валідними, чіткими і зрозумілими для всіх учасників освітнього процесу, що забезпечує об'єктивність оцінювання результатів знань здобувачів. 4. Академічна доброчесність учасників освітнього процесу забезпечується нормативними документами, положеннями, наказами та підкріплюються систематичною роз'яснювальною роботою зі сторони адміністрації ПНУ, факультету та керівництва кафедри. Здобувачі мають доступ до ліцензійних онлайн-програм "Unicheck" та інших загальнодоступних, через які відбувається перевірка їх письмових робіт.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Потребують вдосконалення підходи щодо організації та проведення контрольних заходів, зокрема в частині оскарження результатів підсумкового контролю знань студентів Апеляційною комісією. Рекомендації: до початку 2023/24 навчального року в Апеляційну комісію включити представників студентської ради факультету (структурного підрозділу), що підтверджує факт якісної роботи органів студентського самоврядування, щодо врегулювання конфлікту інтересів та захисту прав здобувачів ВО.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ОП ЕК в достатній мірі відповідає якісним характеристикам за критерієм 5, а саме: має місце значний рівень узгодженості за підкритеріями 5.1, 5.2 і 5.4, оскільки: (5.1) форми і методи контрольних заходів є прозорими, зрозумілими та дозволяють релевантно перевірити досягнення задекларованих ПРН; (5.2) форми атестації здобувачів ОПП повністю відповідають вимогам чинного СВО; (5.4) розроблено політику та процедури дотримання академічної доброчесності, які, завдяки їх активній популяризації серед здобувачів та університетської спільноти, спрямовані на превентивне попередження можливих проявів академічної недоброчесності; достатньо високою мірою узгоджена за підкритерієм 5.3, оскільки ПНУ на інституційному рівні приділяє значну увагу системному контролю навчальної дисципліни здобувачів, зокрема через діючий інститут студентського кураторства; разом з тим, наявні слабкі сторони, зокрема, в частині оскарження результатів підсумкового контролю знань студентів Апеляційною комісією. Застосування цілісного підходу в оцінюванні виявлених фактів та їх контексту, наявність позитивних практик і чіткого підходу ПНУ, орієнтованого на вдосконалення, дозволило встановити, що освітня діяльність за ОП ЕК в контексті Критерію 5 з недоліками, що не є суттєвими, відповідає рівню В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Проведений ЕГ аналіз кадрового складу засвідчив, що науково-педагогічні кадри, які забезпечують підготовку на ОП, мають відповідну академічну та професійну кваліфікацію, яка надає їм можливість викладати ОК. Зведена інформація про викладачів ОП ЕК (Відомості про самооцінювання освітньої програми, табл. 2) доводить, що науково-педагогічний персонал має публікації, що в цілому корелюють з освітньо-науковим напрямом ОП, в тому числі мають достатню кількість публікацій, індексованих в наукометричних базах Scopus або Web of Science, 25% НПП мають сертифікати, які підтверджують рівень володіння іноземною мовою - В2. До групи забезпечення ОП

входять 20 науково-педагогічних працівників, 5 (25%) з яких мають науковий ступінь доктора наук та вчене звання професора, 15 (75%) – науковий ступінь кандидата наук та вчене звання доцента. В процесі інтерв'ю з НПП, експертна група підтверджує, що результати стажування та підвищення кваліфікації позитивно впливають на оновлення освітніх компонент за даною ОП та при їх викладанні. Експертами доведено, що освітні компоненти, академічна і професійна кваліфікація НПП дозволяють досягти задекларованих цілей та програмних результатів навчання за цією ОП. Всі НПП, що залучаються до наукового керівництва кваліфікаційних робіт мають науковий ступінь. Під час спілкування у фокус-групах, неодноразово здобувачі та випускники надавали високу оцінку професійним якостям своїх викладачів. Високу професійну кваліфікацію викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, відзначає і керівництво ПНУ – гарант ОП Буртняк І.В. входить до першої п'ятірки штатних викладачів у загальному рейтингу викладачів (рейтинг викладачів за 2022 рік). В процесі інтерв'ювання здобувачів експерти підтвердили інформацію про проведення опитувань серед студентів стосовно визначення професіоналізму викладачів ОП та врахування результатів відповідного оцінювання (Викладач очима студентів). Усі викладачі, залучені до реалізації ОП мають не менш ніж 4 пункти досягнень у професійній діяльності, що відповідає вимогам п.38 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності. НПП постійно проходять стажування на базі різних наукових установ та ЗВО, як у межах України та і за кордоном, беруть участь у тренінгах, конференціях, вебінарах тощо. Викладачі, які задіяні у реалізації ОП, мають професійний досвід, беруть участь у виконанні науково-дослідних робіт, є членами спеціалізованих вчених рад для проведення захистів дисертацій. Позитивною практикою є формування науково-педагогічного персоналу кафедри з числа випускників. Отже, результати аналізу та інтерв'ювання фокус-груп випускників, здобувачів та НПП підтвердили, що академічна та професійна кваліфікація викладачів, які входять до групи забезпечення та викладають на ОП ЕК, забезпечує досягнення цілей та програмних результатів навчання.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний добір НПП регламентується «(Положенням про порядок заміщення посад науково-педагогічних працівників», введеним в дію наказом ректора № 198 від 02.04.2021 р. (https://cutt.ly/p7u0jpD), яким визначено загальні положення, конкурсні засади заміщення вакантних посад НПП, процедури оголошення конкурсу та обговорення кандидатур претендентів на заміщення вакантних посад НПП (у т.ч. трудовим колективом кафедри, факультету, конкурсною комісією). Порядок роботи конкурсної комісії визначається Положенням про конкурсну комісію університету щодо заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників державного вищого навчального закладу. Існуюча в ПНУ процедура конкурсного добору НПП відповідає вимогам чинного законодавства України. Усі претенденти на посади НПП проходять процедуру конкурсного відбору на засадах відкритості та гласності, колегіальності, незалежності, об'єктивності та обґрунтованості прийняття рішень. Обов'язковою умовою проведення конкурсного відбору викладачів є оголошення в ЗМІ і на сайті ПНУ щодо проведення конкурсу (https://cutt.ly/47u0bVU). На офіційному сайті ПНУ у відкритому доступі викладено всі необхідні матеріали (нормативна база та зразки документів (https://cutt.ly/37u0AZT), що забезпечує прозорість та однакові умови для всіх претендентів на участь у конкурсі. Підбір викладачів для реалізації ОП здійснюється в межах загальної кадрової політики ПНУ. Відповідальність за визначення достатності фахового рівня викладача, який забезпечує викладання навчальної дисципліни, покладається на профільну кафедру, гаранта відповідної ОПП та групу забезпечення спеціальності. Під час зустрічей у фокус-групах представники адміністрації та структурних підрозділів, НПП наголосили на приділенні особливої уваги визначенню рівня професіоналізму претендентів на вакантні посади саме відповідно до конкретної ОП, залученості до цього процесу гаранта ОП, відділу кадрів та Комісії з моніторингу якості освіти. Висновок про особисті і професійні якості претендента, його здобутки у навчально-методичній, науковій та інших сферах детально аналізується та обговорюється на всіх рівнях (кафедра, факультет, університет). Начальник відділу кадрів ПНУ Орест Смішко відзначив, що окрім врахування особисті і професійні якості претендента, його здобутки у навчально-методичній, науковій та інших сферах, позитивною практикою є врахування при конкурсному доборі рейтингу та оцінки студентів.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

ЗВО систематично залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу з метою формування відповідних фахових компетентностей та досягнення ПРН здобувачами вищої освіти. Роботодавці залучаються під час перегляду та оновлення освітніх програм, навчальних планів, тематики курсових робіт, а також реалізації виробничої практики. В процесі проведення фокус-груп з гарантом ОП, академічним персоналом, роботодавцями визначено, що залучення роботодавців до реалізації освітнього процесу відбувається на рівні факультетів та кафедр, що є пріоритетним для формування і внесення коректив у ОП, практичної підготовки здобувачів. У ЗВО відбуваються зустрічі здобувачів з випускниками в рамках реалізації корпоративного соціального проєкту «Осередок менторства», які є роботодавцями (https://cutt.ly/P7u02JH). Існує тісна колаборація роботодавців та науково-педагогічного персоналу ОП ЕК в проведенні семінарів, форумів, науково-практичних конференцій. Це підтверджено при проведенні фокус-груп з роботодавцями, а саме випускник ОП Віталій Крамар, Михайло Макар, керівник Банк АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» , Аліна Михайлова, фінансовий директор ТОВ «Солартех» відзначили тісну співпрацю з кафедрою в напрямку проведення виробничої практики, працевлаштування здобувачів. Михайло Макар, зазначив, що на постійній основі студенти відвідують їх компанію в межах практичної підготовки, наголошуючи на тому, що здобувачі приходять з розвинутими аналітичними навичками; представники компанії спільно з викладачами кафедри беруть безпосередню участь і допомагають здобувачам у виконанні індивідуальних

завдань. Залучення роботодавців є позитивною практикою в межах ОП та дозволяє розширити можливості працевлаштування здобувачів за фахом.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Під час спілкування у фокус-групах експерти з'ясували, що ПНУ здійснює залучення стейкхолдерів до організації та реалізації освітнього процесу, а також професіоналів-практиків й представників роботодавців. Професіонали-практики залучаються до аудиторних занять шляхом проведення відкритих проблемних лекцій, гостьових лекцій, конференцій та під час виробничої практики. На кафедрі впроваджено практику читання курсу лекцій «Від теорії до практики: секрети успіху». Зокрема: засновницею онлайн-кондитерської «Zlata Lime» Альоною Шмат, (https://cutt.ly/27u2ioS), керівником напрямку з просування послуг бюджетним організаціям ПриватБанку Лесею Білан (https://cutt.ly/H7u2ONX); начальником управління Держпраці в Івано-Франківській області Ігорем Росипайло (https://cutt.ly/W7u2Bli). На запрошення ЗВО були проведені майстер-клас логістичним менеджером міжнародної транспортної компанії Vista Trans Богданом Бегдеєм на тему «Навики економіста аналітика в сучасних умовах» (https://cutt.ly/X7u290r), що підтверджено результатами співбесід з учасниками зустрічей. За інформацією зав. кафедри Дмитришин Л.І. представники роботодавців є керівниками від баз практик, відповідно до укладених угод. Проте слабким місцем залишається залучення зовнішніх фахівців, професіоналів-практиків, представників роботодавців саме до проведення аудиторних занять із обов'язкових та вибіркових ОК.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Загальна система професійного розвитку викладачів, які реалізують освітній процес на ОП ЕК, обумовлена «Положенням про стажування та підвищення кваліфікації» (https://cutt.ly/L7u9isD). ПНУ створює умови для підвищення кваліфікації (стажування) НПП на базі підприємств, установ і організацій, ІТ компаній, а також вітчизняних та закордонних ЗВО шляхом укладання договорів та угод про співпрацю. ЕГ встановила, що всі НПП, які забезпечують викладання на ОП, проходили підвищення кваліфікації та навели підтверджуючі документи щодо підвищення кваліфікації терміном 6 кредитів ЄКТС. А саме: Благун І.С. (ЛНУ імені І. Франка. довідка № 13-С, від 02.01.2020 р.); Брус М. П. (Вищий інститут страхування та фінансів. (Софія, Болгарія), Сертифікат № BG/VUZF/5472-072-2022); Дмитришин Л.І. (ЛНУ ім. І. Франка, довідка № 14-С, від 02.01.2020 р.); Матковський П.Є. (Старопольська вища школа, стажування з навичок та викладання інноваціних методів навчання з дисциплін «Статистика», «Контролінг», 2020 р., Кельци (Республіка Польща); Пілько А.Д. (КНЕУ ім. Вадима Гетамана, 2018 р.); Русин Р.С. (Івано-Франківський навчально-науковий інститут менеджменту ЗНУ, Довідка № 4 від 25.01.2021 р.; Кохан І. (Вища лінгвістична школа, Реєстраційний номер КРК 20/02/11 від 01.02.2020 р., м.Ченстохова, Республіка Польща). Також викладачі кафедри успішно пройшли низку онлайн-курсів, що підтверджено відповідними сертифікатами. Ця інформація підтверджена даними таблиці 2 Відомостей про самооцінювання та сертифікатами, наданими ЕГ за додатковим запитом. На сайті ПНУ розміщено детальну інформацію про можливості участі у різних видах міжнародної співпраці (https://ic.pnu.edu.ua/category/оголошення/) та, як відзначила начальник відділу міжнародних зв'язків Маряни Сихидин., відбувається активне інформування НПП шляхом використання усіх каналів зв'язку (сайт, соціальні мережі, месенджери та ін.). ЕГ встановила, що керівництво ПНУ сприяє професійному розвитку НПП, надаючи можливість викладачам брати участь в міжнародних проєктах в сфері вищої освіти (зокрема, Програмі Європейського Союзу – ERASMUS+, К2 і ін.), гранти, тощо, в тому числі і без відриву від основної роботи. Професійному розвитку викладачів сприяє їх участь у роботі редколегії фахових видань (Благун І.С. - Головний редактор зб. Наук. праць «Моделювання регіональної економіки», Благун І.С., Дмитришин Л.І. - члени редколегії «Проблеми економіки», «Бізнес Інформ»; Буртняк І.В. - член редколегії «Управління розвитком», «Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University», «Актуальні проблеми розвитку економіки регіону»). Процедуру моніторингу рівня професіоналізму викладачів у ЗВО здійснює Навчально-науковий центр якості надання освітніх послуг і дистанційного навчання, одним із напрямів діяльності якого є проведення внутрішньоуніверситетського моніторингу (Положення про моніторинг якості рівня знань здобувачів вищої освіти, відповідно до наказу ректора від № 43-АГП від 02.03.2016 р. https://cutt.ly/v7u9nF9).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

При аналізі звіту самооцінювання, інтерв'юванні НПП і адміністративного персоналу ПНУ ЕГ встановила, що ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності НПП через сприяння його професійному розвитку. Система заходів зі стимулювання підвищення фаховості та викладацької майстерності НПП передбачає матеріальні й моральні заохочення відповідно до Положення про заохочувальні відзнаки, Положення про підтримку наукових і науково-педагогічних працівників університету, які публікують праці у виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science. У ЗВО передбачено такі види стимулювання НПП як зменшення годин навчального навантаження та диференційоване преміювання. Відповідно до цього положення проф. Буртняку І.В. у 2020-2021 н.р. навчальне навантаження було зменшено на 14 год., за підготовку студента- переможця доц. Пільку А.Д. - на 50 год. (https://cutt.ly/J7u9Zi4). Також заохочення НПП відбувається на основі формування рейтингу викладачів, що закріплено в Положенні про рейтингове оцінювання роботи науково-педагогічних працівників ПНУ

(https://cutt.ly/V7u990Q). Найбільш вагомі здобутки яких, фінансово заохочуються через надбавки до посадового окладу. Нематеріальними формами стимулювання науково-педагогічного персоналу є їх участь у закордонних наукових заходах, фахових наукових заходах на базі ЗВО; допомога у виданнях наукової та навчальної літератури (монографія Буртняк І.В. «Моделі поведінки волатильності фінансових інструментів фондових ринків», Збірник наукових праць «Моделювання регіональної економіки» видані закошти ЗВО); науково-педагогічне стажування, що підтвердив на зустрічі гарант ОП проф. Буртняк І.В. За особливі досягнення в науково-педагоічній діяльності викладачі, які реалізують ОП ЕК, відзначаються державними нагородами, грамотами і подяками ПНУ: проф. Благун І.С., Буртняк І.В. та Дмитришин Л.І відзначені Грамотами за вклад у розвиток університету, Грамотами ОДА (2020-2023 рр.). За словами Проректора з наукової роботи Ірина Григорук. У ЗВО діє система преміювання за результатами рейтингів публікаційної активності. Зав. каф. Дмитришин Л.І. підтвердила участь у такому рейтингуванні та інформацію про преміювання. Головний бугалтер Ольга Григорів зазначила, що механізм матеріального заохочення функціонує в Університеті на основі Положенні про рейтингове оцінювання роботи науково-педагогічних працівників ПНУ (https://cutt.ly/97u3aP3, ПОЛОЖЕННЯ про підтримку наукових і науково-педагогічних працівників університету, які публікують праці у виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science), щорічно преміюються працівники за публікаційну активність; використовується система надбавок за високі досягнення у праці, так за 2022 рік фінансову премію отримали Благун І. (9528 грн.), Дмитришин Л.І. (8435 грн)., Буртняк І.В. (7600 грн.)). Зазначена вище інформація була підтверджена учасниками фокус-груп під час спілкування (зустрічі 2, 3, 4, 7, 9).

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

До сильних сторін можна віднести: наявність прогресивних інноваційних практик; готовність до викладання дисциплін іноземною мовою, систематичне залучення до освітнього процесу фахівців-практиків, які, у свою чергу, залучають студентів до виконання наукових робіт практично-орієнтованого характеру; якісну дієву систему стимулювання НПП щодо розвитку професійного розвитку викладачів та підвищення рівня викладацького професіоналізму. Щорічне анкетування здобувачів щодо рівня викладання та професійного рівня викладачів, які здійснюють освітній процес на ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

1. Низька ступінь залученності професіоналів-практиків до проведення аудиторних занять з обов'язкових та вибіркових дисциплін при наявності запитів з боку здобувачів ОП. Рекомендовано керівництву кафедри економічної кібернетики розробити план заходів на 2023/2024 нр. щодо активізації залучення професіоналів-практиків до аудиторних занять на ОП у якості лекторів, спікеров тощо. 2. Спостерігається перенавантаження викладачів (Пілько А.Д, Буртняк І.В.) за кількістю дисциплін. Рекомендація: При складанні індивідуального робочого плану та визначення необхідного для повної ставки навчального навантаження НПП кафедри на 2023/24 н.р. провести корегування розподілу за дисциплінами, брати до уваги виконання організаційної, методичної та наукової роботи.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

У ході роботи з критерієм 6, ЕГ дійшла до висновку, що ОП має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 6.1 -6.6. та відповідає рівню В. До сильних сторін можна віднести: наявність прогресивних інноваційних практик; готовність до викладання дисциплін іноземною мовою, систематичне залучення до освітнього процесу фахівців-практиків, які, у свою чергу, залучають студентів до виконання наукових робіт практично-орієнтованого характеру; якісну дієву систему стимулювання НПП щодо розвитку професійного розвитку викладачів та підвищення рівня викладацького професіоналізму; щорічне анкетування здобувачів щодо рівня викладання та професійного рівня викладачів, які здійснюють освітній процес на ОП. Серед слабких сторін: низька ступінь залученності професіоналів-практиків до проведення аудиторних занять з обов'язкових та вибіркових дисциплін, що зумовило відповідні рекомендації: керівництву кафедри економічної кібернетики розробити план заходів на 2023/2024 нр. щодо залучення професіоналів-практиків до аудиторних занять на ОП як лекторів, спікерів тощо. Рекомендації є досяжними.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Фінансові ресурси ОП формуються згідно зі Статутом ЗВО та інших нормативних документів, базовим з яких є Кошторис (https://cutt.ly/ptowbuZ). Під час проведення акредитаційної експертизи, ЕГ ознайомилась з матеріально-технічною базою ЗВО у форматі відеоогляду, зокрема й тією, що безпосередньо забезпечує досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання. ЕГ встановила, що ЗВО має матеріально-технічну базу та інфраструктуру, що є достатньою для досягнення програмних цілей та результатів навчання на даній ОП. Базою для підготовки фахівців ОП є 19 аудиторій економічного факультету, зокрема ті, що обладнані мультимедійним обладнанням, та 2 спеціалізовані комп'ютерні лабораторії. У ПНУ наявна необхідна інфраструктура: медичний пункт, комплекс їдалень, стадіон «Наука» з побутовими та навчальними приміщеннями, тренажерний зал, три спортивних зали, плавальний басейн і пристань для спортивних човнів. Навчально-методичне забезпечення міститься на платформі дистанційного навчання (https://d-learn.pro), у репозитарію (http://lib.pu.if.ua:8080/) чи у банку хрестоматій (https://cutt.ly/YhPT2SR). Доступ до мережі Wi-Fi безоплатний та наявний по всьому кампусу. Студентське самоврядування долучене до надання пропозицій щодо вдосконалення матеріально-технічної бази закладу, що було підтверджено його представником Пилячиком Т. У ЗВО діють проектно-освітній центр "Агенти змін" ((http://agentyzmin.pnu.edu.ua/ua) та молодіжний центр PARAGRAPH (https://paragraph.if.ua/), які є платформами для громадської реалізації молоді. На різних зустрічах (зі здобувачами, студентським самоврядуванням, науково-педагогічними працівниками) було підтверджено відповідність матеріально-технічних ресурсів наявним освітнім потребам.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

У закладі забезпечено доступ до відкритих архівів, бібліографічної і реферативної бази даних Scopus, WoS, Index Copernicus. Директор наукової біблотеки Дзумедзей Р. наголосив на можливості доступу до таких баз даних не лише на кампусі ЗВО, а й віддалено через відповідні корпоративні облікові записи. Наукова бібліотека надає ряд послуг онлайн, що особливо актуально в період дистанційного чи змішаного навчання: замовлення літератури, створення індексу УДК та ін. Крім того, працівники бібліотеки підтримують зв'язок з учасниками освітнього процесу через соцмережі, що регулярно оновлюються. У закладі забезпечено роботу системи дистанційного навчання d-learn (https://d-learn.pro). Функціонування даної системи було продемонстровано директором центру дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності Івасюком І. На постійній основі здійснюється адміністрування цієї системи, надається методична і технічна допомога викладачам у створенні електронних освітніх ресурсів (відео лекцій, відеоконференцій, вебінарів тощо). Під час зустрічі здобувачі Халудило Т. та Боднарук А. підтвердили зручність даної системи та її безпосереднє використання на даній ОП. Під час освітнього процесу використовується спеціалізоване програмне забезпечення, але в доволі обмеженій кількості (Microsoft Office, Google-сервіси, Statistica).

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

У ЗВО приділяється належна увага забезпеченню безпечності освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, у тому числі на даній ОП, охоплюючи й таку складову їх життєдіяльності, як психічне здоров'я (є в наявності лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи Університету). Інформаційна база щодо безпечності освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти розміщена на інтернет-сторінці ПНУ (https://vvppr.pnu.edu.ua/безпечність-освітнього-процесу). Наразі, у часи воєнного стану, були продемонстровані укриття, площі яких достатньо для всіх учасників освітнього процесу. На стінах навчального корпусу наявні схеми евакуаційних заходів, засоби пожежної безпеки. Під час відеогляду матеріально-технічної бази також було підтверджено роботу відомчої охорони приміщень, встановлення камер відеонагляду. Зустріч зі студентством під час роботи експертної групи дозволяє підкреслити позитивний факт співпраці адміністрації Університету з органами студентського самоврядування. Визначено порядок реагування на випадки булінгу (цькування) й насильства (https://cutt.ly/BIUE8lo). Задоволеність потреб та інтересів здобувачів визначають шляхом регулярних опитувань (https://kutba.pnu.edu.ua/опитування-центру-забезпечення-якос/).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

У ЗВО діє існують різні механізми і засоби організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів. Офіційний сайт ЗВО (https://pnu.edu.ua/) містить необхідну інформацію про канали зв'язку з адміністрацією ЗВО та іншими керівними органами університету, а також документацію, що регулює освітній процес. Так, безпосередня комунікація студент–ректор реалізується через пошту rector@pnu.edu.ua або під час регулярних онлайн-зустрічей ректора зі студентами, на чому наголосила перший проректор Якубів В. Таку відкритість адміністрації ЗВО до спілкування зі здобувачами підтвердив студент Тугай М. Під час відеозустрічі

здобувачі розповіли, що інформаційну підтримку отримують на офіційній сторінці ЗВО, на сторінці кафедри економічної кібернетики (https://kek.pnu.edu.ua/), у месенджерах та соціальних мережах. Крім того, для інформаційної підтримки здобувачів було розроблено Студентський путівник https://kutba.pnu.edu.ua/студенський-путівник/, що містить корисну інформацію, яка необхідна здобувачеві. Відбувається постійна комунікація між НПП та здобувачами. Здобувач Халудило Т. наголосив на можливості висловлення побажань та пропозицій щодо покращення освітнього процесу, зокрема гаранту ОП Буртняку І.В. Інформацію, яка стосується навчальних дисциплін, висвітлюють на платформі D-learn. У закладі діє інститут кураторства, що було підтверджено на фокус-групах із здобувачами та НПП. Окрім традиційних форм соціально підтримки (стипендії, профспілкові виплати), заклад сприяє отриманню недержавних стипендій від фонду Лозинських, фонду Інституту Східноєвропейських досліджень, «Повір у себе». Навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи (https://vvppr.pnu.edu.ua/) здійснює консультативну та соціальну підтримку, проводить навчальні семінари як для кураторів, так і для здобувачів освіти, що було підтверджено як і завідувачкою лабораторії Романковою Л. М., так і представницею студентського самоврядування (Лялюк В.).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

У Статуті університету (розділ 4.7, п.28) (https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/02/statut.pdf) вказано, що університет зобов'язаний створювати необхідні умови для осіб з особливими освітніми потребами. У ЗВО затверджено Порядок супроводу (надання допомоги) особам з інвалідністю та іншим маломобільним групам населення (https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/порядок-супроводу.pdf). Під час проведення акредитаційної експертизи ЕГ встановила, що приміщення університету пристосовані до задоволення потреб осіб із обмеженими фізичними можливостями та інших маломобільних груп. Так, у ЗВО наявні відповідні вхідні двері, пандуси, поручні і спеціальні туалетні кімнати, а для людей з проблемами зору наявні відповідні таблички, написані шрифтом Брайля. Крім того, заклад чітко декларує продовження політики створення належних умов для осіб з особливими освітніми потребами, що відображено в плані-графіку пристосування приміщень закладу (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/plan-grafik.pdf).

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Питання врегулювання конфліктних ситуацій у закладі регулюється Кодексом честі (https://cutt.ly/ThAVzNw), що встановлює процедуру запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, Положенням про організацію запобігання та протидії насильству (в т.ч. булінгу) в освітній громаді університету. Останній документ спрямований на регламентацію діяльності із профілактики й протидії проявів насильства. Згідно з ним, при отриманні відповідного звернення керівник підрозділу розглядає його та створює комісію для розгляду і з'ясування всіх обставин питання. Відповідно до результатів роботи комісії ухвалюється колегіальне рішення щодо розв'язання конфлікту. Схожа, але більш розширена процедура реагування діє у разі фактів насильства чи булінгу. ЕГ встановила, що в ПНУ є відділ запобігання та виявлення корупції (https://vzvk.pnu.edu.ua/). Навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи долучається до запобігання конфліктних ситуацій, на чому наголосила завідувачка лабораторії Романкова Л.М. Студентське самоврядування також є залученим до уникнення та, у разі виникнення, вирішення конфліктних ситуацій, що підтвердили його представники Лялюк В. та Перчик М. На даній ОП конфліктних ситуацій не виникало, що підтвердили здобувачі Дутчак Р., Халудило Т. На різних зустрічах було зауважено, що в закладі панує доброзичлива та відкрита атмосфера, що спрямована передусім на запобігання конфліктним ситуаціям та корупції.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

1. Наявність сучасної матеріально-технічної бази, що застосовується для громадської реалізації здобувачів у позанавчальний час (зокрема, проектно-освітній центр "Агенти змін" та молодіжний центр PARAGRAPH). 2. Ефективна робота наукової бібліотеки щодо надання онлайн послуг, забезпеченні віддаленого доступу до науковометричних баз даних, роботі з електронним репозитарієм. 3. Створення належних умов для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами та наявність плану-графіку майбутнього пристосування приміщень закладу відповідним чином. 4. Надання широкої соціальної підтримки здобувачам (зокрема, у формі механізму недержавних стипендій) через співпрацю закладу з фондом Лозинських, фондом Інституту Східноєвропейських досліджень та іншими громадськими інституціями.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Застосування в освітньому процесі обмеженої кількості програмного забезпечення. Рекомендуємо: до кінця 2022-2023 н.р. впровадити в освітній процес використання спеціалізованого програмного забезпечення на більш широкій основі (наприклад, EViews, Matlab, STATA та ін.)

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Одержані факти і докази свідчать про загальну відповідність програми всім вимогам за критерієм 7. ЕГ встановила, що наявні в нього фінансові й матеріально-технічні ресурси, а також навчально-методичне забезпечення реально використовуються для потреб програми і гарантують досягнення визначених цілей і результатів. Сильними сторонами ЗВО є наявність технічно, технологічно, інформаційно розвиненого й безпечного навчального середовища, що дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси під час навчальної та позанавчальної діяльності, і наявність достатніх умов для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами. Єдиним аспектом, на який потрібно звернути увагу, це необхідність застосування в освітньому процесі спеціалізованого програмного забезпечення EViews, Matlab, STATA .

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Вперше ОП «Економічна кібернетика» затверджена Вченою радою Університету у 2019 р. (прот.№11 від 27.11.2019 р.). Введено ОП в дію з 01.09.2020 р. (Наказ №113/06-12-с від 27.12.2019 р.). Діючу, затверджену освітню програму переглядають один раз у три роки. Підставою для цього є ініціатива і пропозиції гаранта ОП, результати оцінювання якості ОП. ОП 2022 р. затверджено протоколом засідання Вченої ради № 7 від 31.08.2022 р. та введено в дію з 01.09.2022 р (Наказ № 78/06-12-с). Підставою для перегляду ОП стали зауваження та побажання стейкхолдерів (наприклад, враховано пропозиції здобувачів Халудило Т; Вишиванюк Д.; Боднарук А. (прот. кафедри № 4 від 22.11.2021 р.); пропозиції директора ТОВ «КОСА ЛТД» Маркевича Р. В., директора ТОВ «Солартек УА» Андрійчука В. (прот.засідання кафедри № 10 від 05.05.2022 р.). Загальні вимоги до вмісту, обсягу ОП визначено Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті ім. В. Стефаника (https://cutt.ly/V4MUxLP) (на сайті розміщено старий варіант Положення 2015 р.)Процедури розроблення, затвердження, оновлення, реалізації, моніторингу і періодичного перегляду (удосконалення) ОП визначені п. 3.1-4.5 Положення про освітні програми у Прикарпатському національному університеті ім.В. Стефаника (https://cutt.ly/643fGvc). Відповідно до Положень та на підтвердження гаранта, НПП відбувається щорічне оновлення ОК. Підставою для цього є результати наукової роботи НПП, участь в міжнародних стажуваннях. Наприклад, Благун І.С. за результатами стажування (Zaświadczenie № 7146 profesora PR №001750) оновив зміст ОК Економічна кібернетика в частині теми «Функціонування та розвиток систем»; Дмитришин Л. І., пройшовши курс «A Crash Course in Data Science» на платформі Coursera (2020 р.), оновила зміст тем ОК «Технології багатомірного аналізу даних»; Буртняк І. В., за результатами міжнар.науково-педагогічного стажування у 2021 році, удосконалив зміст ОК «Вступ до спеціальності і соціальні комунікації». В організації процесів оновлення ОП опосередковано беруть участь структурні підрозділи ПНУ: 1) Центр забезпечення якості та Навчально-науковий центр дистанц. навчання і моніторингу освітньої діяльності (шляхом вивчення ставлення здобувачів до викладання освітніх програм і курсів; вивчення ставлення НПП до організації освітнього процесу; вивчення ставлення працедавців щодо обсягів та якості знань і умінь, необхідних для їх працівників, з якими здобувачі, випускники Університету приходять на своє перше робоче місце; 2) деканат економічного факультету (шляхом удосконалення методів оцінювання якості освітнього процесу); 3) кафедра економічної кібернетики (шляхом організації зв'язку з роботодавцями, надання їм актуальних посилань на опитувальники). ЕГ дійшла висновку, що ПНУ та економічний факультет послідовно дотримується визначених процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ЕГ дійшла висновку щодо залучення здобувачів та студентського самоврядування до процесів моніторингу і періодичного перегляду ОП. Положення про моніторинг і оцінювання процесів забезпечення якості освіти (https://cutt.ly/N44v88k) визначає здобувачів освіти як основних стейкхолдерів в оцінюванні якості вищої освіти.

Опитувальні анкети розміщуються на сайті Центру забезпечення якості Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та побудовані на основі Google форм. Посилання на анкети здобувачі отримують від кураторів. Результати проведених опитувань розміщуються на сайті Центру забезпечення якості (https://cutt.ly/b44b96r) Два рази на рік після екзаменаційної сесії Навчально-науковим центром дистанційного навчання і моніторингу освітньої діяльності проводиться соціологічне дослідження з питань організації навчального процесу в університеті, яке реалізовано у дисциплінах у Системі дистанційного навчання. Здобувачі, отримуючи анкету у власному профілі в системі дистанційного навчання d-learn, мають змогу анонімно пройти опитування: 1) Предмет очима студента; 2) Викладач очима студента. Результати опитування передаються на кафедру для обговорення (про це, зокрема, доповів Івасюк І.Я.). Здобувачі беруть участь в удосконалені ОП шляхом участі у засіданнях кафедри. Так протоколом № 4 від 22.11.2021 р. підтверджено врахування пропозицій здобувачів щодо запровадження в ОП нових ОК: Халудило Т. - ОК «Основи наукових досліджень в економіці», ОК«Соціологія економіки»); Вишиванюк Д. - ОК «Моделі аналізу соціуму»); Боднарук А. (ОК «Прогнозування економічних і соціальних процесів» англійською мовою). Результати опитування здобувачів освіти 2023 р. показали, що вони зацікавлені у збільшені кількості творчих завдань, які будуть корисні під час самостійної роботи студентів, та у зустрічах з успішними практиками в рамках курсу лекцій «Від теорії до практики: секрети успіху». Представники студентського сенату підтвердили їх участь в удосконалені ОП шляхом участі в обговореннях і затвердженнях ОП на Вченої ради університету, Вченій раді факультету в якості їх членів. Також двоє представників студентського сенату входять у Раду з якості (функціонує при Центрі забезпечення якості освіти університету), де відбувається обговорення пропозицій щодо розроблення процедур моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм (https://cutt.ly/644WlJQ, https://cutt.ly/T44WsEG).

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Положення про моніторинг і оцінювання процесів забезпечення якості освіти (https://cutt.ly/N44v88k) визначає форму анкет та порядок опитування роботодавців щодо якості вищої освіти в ПНУ. Опитувальні анкети розміщуються на сайті Центру забезпечення якості Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та побудовані на основі Google форм. Результати анкетування роботодавців розміщуються на сайті Центру забезпечення якості (https://cutt.ly/b44b96r). Участь в опитуванні фахівців АТ "Креді агріколь банк", як стейкхолдерів ОП Економічна кібернетика, підтвердив Макар М. Окрім цього, Макар М. (керівник групи по роботі з МСБ АТ "Креді агріколь банк") визначив свою участь в удосконаленні ОП через особисті зустрічі з керівництвом ОП, завідувачем кафедри, під час яких обговорюються проблеми реалізації та шляхи розвитку ОП. Роботодавці беруть участь у процесах забезпечення якості освітньої діяльності на ОП шляхом організації та проведення позааудиторних заходів із здобувачами (https://cutt.ly/w44UG98, https://cutt.ly/I44IiqO, https://cutt.ly/G44IP2p, https://cutt.ly/m44IV6X), в практичній підготовці здобувачів шляхом надання їм можливості проходити виробничу практику на підприємствах (https://cutt.ly/R44Pql4). На фокус-групі ЕГ з'ясувала, що роботодавців задовольняють рівень фахової підготовки здобувачів, що у цілому відповідає запитам ринку праці. Роботодавці залучаються до засідань кафедри (прот. № 10 від 05.05.2022 р.), відгуки роботодавців на ОП є у відкритому доступі на сайті кафедри (https://cutt.ly/n44PBbb).

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

ОП Економічна кібернетика першого (бакалаврського) рівня вищої освіти не має випускників. Проте, кафедра «Економічна кібернетика» акумулює інформацію про кар'єрний шлях випускників минулих років та проводить роботу із залучення їх до реалізації освітнього процесу. В 2021 р. в рамках соціального корпоративного проекту «Осередок менторства», який проводиться в Прикарпатському національному університеті імені В. Стефаника, кафедра економічної кібернетики ініціювала проведення серії зустрічей студентів з успішними випускниками кафедри. Метою ініціативи є налагодження конструктивного діалогу між успішними випускниками кафедри та студентською молоддю; мотивувати студентів до подальшої освіти;ознайомити студентів з актуальними запитами ринку праці, знаннями, уміннями і навичками, затребуваними на ринку тощо (https://cutt.ly/G44V97H). У зустрічай прийняли участь Б. Бегеєв, логістичний менеджер міжнародної транспортної компанії Vista Trans (https://cutt.ly/b44Bxyu); Крамар В., економіст Департаменту монетарної політики та економічного аналізу НБУ. Кар'єрні траєкторії студентів кафедри минулих років висвітлено на сайті кафедри в розділі «Про кафедру. Випускники кафедри» (https://cutt.ly/b44Nxae). Так, представлено професійний шлях Н.Романів (2021), М. Вацеба (2021), Т. Клюшта (2012), Крицун К. (2011) інших. Науково-педагогічні працівники кафедри зберігають особисті зв'язки з випускниками, що допомагає відслідковувати потреби ринку праці і покращити ОП (наприклад, Крамар В.). ЕГ дійшла висновку про наявність практики збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників кафедри економічна кібернетика.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

В ПНУ систематично здійснюються процедури внутрішнього забезпечення якості надання освітніх послуг структурними підрозділами університету. Так, Центром забезпечення якості, відповідно до графіку, проводяться внутріш. аудити системи забезпечення якості ПНУ (Положення про порядок проведення внутрішніх аудитів (https://cutt.ly/2447jvh). Директрр Центру -Кузь М. В., надав на запит ЕГ інформацію щодо останнього аудиту у квітні 2022 р. Контрольний лист для підготовки внутрішнього аудиту містив два блоки питань до ОП Економічна кібернетика. Внутрішній аудит виявив такі недоліки ОП 2019 р.: 1) відсутність вибору здобувачами дисциплін з інших ОП (виправлено в ОП 2022 р. шляхом запровадження каталогу вибіркових освітніх компонент, що має три рівні: перший рівень – каталог ОК загально-освітнього спрямування (каталог 1); другий рівень – каталог ОК спеціальності (каталог 2); третій рівень – каталог ОК освітньої програми (каталог 3)); 2) відсутність прикладів визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО (ЕГ отримала підтвердження, що НПП та адміністрація факультету формують базу документів, які підтверджують участь здобувачів в онлайн-навчанні на платформах Coursera, Prometheus та ін. Студенти мають право звернутися до викладачів із заявою про врахування результатів навчання на зовнішніх навч.платформах, обізнані з процедурою звернення, але поки не скористалися такою можливістю (підтверджено здобувачем Халудило Т.)); 3) відсутність прикладів участі роботодавців в організації та реалізації навчального процесу (виправлено частково шляхом організації проведення аудиторних занять дисциплін «Дослідження операцій в економіці» і «Соціологія економіки» провідним економістом Департаменту монетарної політики та економічного аналізу НБУ- Крамар В.Р., що навчається в аспіратнтурі ПНУ і проходив педагогіч.практику). Ознайомлення з норм.-прав.документацією, процедурами та механізмами, які застосовуються для забезпечення якості освітньої діяльності, у т.ч. на ОП «Економічна кібернетика», дозволяє стверджувати, що сформована загальноуніверситетська система забезпечення якості освіти та освітнього процесу, яка дозволяє вчасно реагувати на виявлені недоліки в ОП та освітній діяльності з реалізації ОП. Наприклад, керівництво ОП відреагувало на запит здобувачів та роботодавців щодо включення в ОП 2022 р. нових ОК. ЕГ переконалася, що в ПНУ застосовуються механізми забезпечення академіч.доброчесності (семінари та зустрічі з питань академіч. доброчесності, перевірка випускних кваліфік. робіт на наявність порушень принципів академічної доброчесності тощо) (https://cutt.ly/J47rMpf), процедури оцінювання НПП (https://cutt.ly/C47tgtk). Розроблено опитувальники та вивчається думка здобувачів, роботодавців та НПП щодо задоволеності якістю організації освітнього процесу на ОП та в ПНУ. ЕГ відзначає, що учасники всіх фокус-груп ознайомлені з основними процедурами забезпечення якості освіти та освіт. процесу та беруть активну участь в їх реалізації.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Попередніх акредитаційних експертиз за ОП "Економічна кібернетика» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти не проводилось (акредитація ОП первинна). Проте, як зазначав гарант, при удосконалені ОП “ Економічна кібернетика ” враховується досвід проведених акредитаційних експертиз за іншими ОП ЗВО (наприклад ОП «Економіка» першого рівня освіти та ОП «Економічна кібернетика» за (другим) магістерським рівнем. Так, збільшено кількість міждисциплінарних компонентів у межах споріднених ОП (передбачено освітні компоненти "Соціологія економіки", "Моделі комунікації", "Моделі аналізу соціуму", "Моделювання діяльності банків та фінансових ринків"); удосконалено зміст силабусів ОК за рахунок відокремлення результатів навчання і компетентностей; проведено ознайомлення здобувачів із правилами визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті та інформування про можливості проходження курсів на онлайн платформах (Coursera, Prometeus та ін.).

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

В ПНУ сформована культура якості, яка трансформується та розвивається. Сформовано нормат.-прав. забезпечення, яке регулює процеси забезп. якості освіти та освіт.процесу - Положення про систему внутріш. забезпечення якості вищої освіти (2017 р.) (https://cutt.ly/H452aT4), Положенням про організ. освіт.процесу та розробку осн.документів з організації освіт. процесу (2022 р.) (https://cutt.ly/V4MUxLP); Положення про освіт.програми (2022 р.) (https://cutt.ly/643fGvc); Положення про моніт. і оцінювання процесів забезпечення якості освіти (2021 р.) (https://cutt.ly/N44v88k); Кодекс честі (2022 р.) (https://cutt.ly/W459gFo). ЕГ пересвідчилася, що в ПНУ та на ОП популяризуються принципи академ. доброчесн. (діє Комісія з питань етики та академіч. доброчесності (https://cutt.ly/c453qLO), впроваджені механізми перевірки і запобігання академіч. плагіату відповідно до Положення про запобігання академіч. плагіату (https://cutt.ly/T453IWx)). Проте, у зв'язку з проведеною в ПНУ реорганізацією, частина Положень потребує оновлення, у т.ч. на сайті Університету. ЕГ пересвідчилася щодо постійного характеру моніторингу забезпечення якості освіти та освіт. процесу в ПНУ та на ОП, результати якого застосовуються для удосконалення ОП (https://cutt.ly/b44b96r). Система внутріш.забезпеч. якості вищої освіти (ВЗЯВО) ПНУ має чіткий розподіл відповідальності між структур. підрозділами: проректори, вчені ради факультетів - контроль функціонування системи ВСЗЯО; центр забезпечення якості – створення інструментів управління якістю освіти, забезпечення здійснення монітор.та періодичного перегляду ОП, організація проведення внутр.аудитів системи якості освіти в ПНУ; навчально-методичний відділ – організаційний супровід вивчення дисциплін вільного вибору студентів; організ.-методич. підтримка освітнього процесу; відділ кадрів - моніторинг відповідності кадр. забезпечення профілю ОП та ліценз. умовам; навчально-науковий центр дистанці. навчання і моніторингу освіт. діяльності - запровадження актуальних освітніх технологій для удосконалення освітнього процесу; студентський сенат - участь в обговоренні та затверджені ОП; деканат економіч.факультету - координація та контроль реалізації

кафедрами системи забезпечення якості освіти, сприяння організації рейтинг. оцінки роботи НПП факультету; кафедра - коригування ОП спільно з ключовими стейкхолдерами, популяризація принципів академ. доброчесності; гарант ОП - керівництво розробкою й організ.-методич. супровід ОП. Забезпечення внутр. системи якості освіти ґрунтується на належній мат.-техніч. базі, діючій дистанц. системі навчання, вільному та безоплатному доступі до інфр.-ри та інформ.ресурсів. Забезпечуються необхідні умови для формування та реалізації індивідуал. траєкторії навчання здобувачів. Керівництво, адміністрація, гарант ОП, НПП, здобувачі в ході зустрічей демонстрували розуміння необхідності подальшого покращення якості освіти, у т.ч. за рахунок оновлення норматив. забезпечення, удосконал. навч.-методич. забезпечення.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

1. Студенти є повноцінними учасниками внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти університету беручі участь в щорічних опитуваннях, в обговореннях ОП на засіданях кафедри, в дорадчих органах та Раді з якості. 2. Щорічні опитування роботодавців та їх участь в процесах удосконалення ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Частина документів щодо організації освітнього процесу, організації системи внутріш. забезпечення якості вищої освіти в ПНУ, які розміщені у відкритому доступі, потребують актуалізації та оновлення. Рекомендовано актуалізувати нормативно-правову базу щодо організації освітнього процесу на сайті Університету шляхом розміщення нових редакцій Положень та оновити Положення про систему внутріш. забезпечення якості вищої освіти 2015 року

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

У ході роботи з критерієм 8, ЕГ дійшла до висновку, що ОП має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 8.1 - 8.7. та відповідає рівню В. До сильних сторін можна віднести: сталу систему реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та освітній діяльності з реалізації освітньої програми в цілому. Серед слабких сторін: частина документів щодо організації освітнього процесу, організації системи внутріш. забезпечення якості вищої освіти в ПНУ, які розміщені у відкритому доступі, потребують актуалізації та оновлення, що зумовило відповідні рекомендації: актуалізувати нормативно-правову базу щодо організації освітнього процесу на сайті Університету шляхом розміщення нових редакцій Положень та оновити Положення про систему внутріш. забезпечення якості вищої освіти 2015 року. Рекомендації є досяжними.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов‘язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Ознайомлення з системою внутрішнього нормативного забезпечення та комплексом внутрішніх нормативних документів дає підстави ЕГ стверджувати, що усі права та обов'язки учасників освітнього процесу чітко регламентовані, є чіткими та зрозумілими. Так, права та обов’язки всіх учасників освітнього процесу визначено у таких документах ЗВО: 1) Статут ПНУ; 2) положення «Про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу»; 3) Додаток № 7 до колективного договору «Правила внутрішнього розпорядку…»; 4) Доповнення до додатку № 7 по Колективному договору; 5) Колективний договір; 6) Базове положення «Про рейтингове оцінювання ефективності роботи працівників…»; 7) Положення про рейтингове оцінювання здобувачів вищої освіти…» та іншими. На відеозустрічах з різними фокус-групами (здобувачами, представниками студентського самоврядування, НПП) було виявлено, що всі учасники освітнього процесу загалом обізнані зі своїми правами та обов’язками. Більшість із основних документів розміщена на сайті навчально-методичного відділу закладу та в розділі «Документи» на головній сторінці ЗВО (https://pnu.edu.ua/dokumenty/). Розроблені окремі сайти для приймальної комісії (https://admission.pnu.edu.ua), відділу міжнародних зв’язків (https://ic.pnu.edu.ua/), Центру забезпечення якості (https://cqa.pnu.edu.ua/), відділу виробничої (навчальної)

практики (https://vvnp.pnu.edu.ua/). Більшість із цих сторінок мають англомовну версію, а для більш зручної навігації працює вікно «Пошук». ЕГ відмічає функціонування окремого сайту випускової кафедри економічної кібернетики (https://kek.pnu.edu.ua/), яка має шість віконець «Абітурієнтові», «Студентові», «Доктору філософії», «Про кафедру», «Навчально-методична робота», «Наукова робота». На сайтах усіх структурних підрозділів наявні активні посилання на соціальні мережі закладу, що регулярно оновлюються.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

Проєкт ОП «Економічна кібернетика» 2022 року (https://nmv.pnu.edu.ua/проєкт-економічна-кібернетикабак/) було розміщено для громадського обговорення на сайті навчально-методичного відділу закладу. Пошук даного проєкту на сайті є дещо ускладненим: вкладка «Ліцензування й акредитації» - вкладка «Освітні програми» - вкладка «Економічна кібернетика». Так само перейти до проєкту ОП можна і через сайт випускової кафедри (вкладка «Навчально-методична робота» - вкладка «Проекти освітніх програм»). У той же час, ЕГ відмічає наявність розробленої Google-форми для стейкхолдерів та розміщення посилання на неї поряд з проєктом для обговорення. Пропозиції зацікавлених сторін та інформація щодо їх врахування розміщені за посиланням https://kek.pnu.edu.ua/propozytsii-stejkkholderi/

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Інформацію про ОП розміщено у відкритому доступі на сайті навчально-методичного відділу ЗВО за посиланням https://nmv.pnu.edu.ua/bakalavrat/051-ekonomichna-kibernetyka/. Ця інформація включає власне освітню програму, навчальний план, відомості про кадрове, інформаційне, навчально-методичне, матеріально-технічне забезпечення, проєкт ОП до громадського обговорення, відомості про самооцінювання. Для зручності ця інформація продубльована на сайті кафедри економічної кібернетики (https://kek.pnu.edu.ua/). Крім того, на сайті кафедри розміщена більш детальна інформація про освітній процес, включаючи силабуси (https://kek.pnu.edu.ua/op-ekonomichna-kibernetyka-3/), навчальні плани, список дисциплін вільного вибору (https://kek.pnu.edu.ua/bakalavr/), вимоги щодо курсових, дипломних робіт (https://kek.pnu.edu.ua/dyplomni-roboty/), рекомендації щодо проходження виробничої практики, тощо.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

1. Траєкторія на забезпечення повної прозорості діяльності ЗВО в частині оприлюднення проектів внутрішніх документів та проектів ОП. 2. Оприлюднення інформації про ОП за різні роки існування, що забезпечує можливість простежити траєкторію розвитку ОП для стейкхолдерів. 3. Можливість подати пропозиції щодо вдосконалення ОП через Google-форму (а не лише через електронну пошту), що спрощує надання та обробку таких пропозицій. 4. Наявність окремого сайту кафедри економічної кібернетики, який є функціональним та містить інформацію про освітній процес.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Пошук проєкту ОП на сайті навчально-методичного відділу (як безпосередньо через сайт відділу, так і через сайт кафедри) є дещо ускладненим. Рекомендуємо до кінця 2022-2023 н.р. винести вкладку «Громадське обговорення» на головну сторінку як кафедри (можливо, додати розділ «Важлива інформація»), так і навчально-методичного відділу

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ОП загалом відповідає Критерію 9 при наявності певних недоліків, що не є суттєвими. У закладі наявний високий загальний рівень та сталі практики щодо оприлюднення внутрішніх документів, методичного забезпечення, інформації для вступників, інформації, що стосується академічної доброчесності та системи забезпечення якості освітньої діяльності, в тому числі процесів громадського обговорення. Разом з тим, наявні певні слабкі сторони в частині аспекту функціональної доступності, що, на думку ЕГ, можуть бути швидко усунуті. Таким чином, ЕГ вважає можливим стверджувати про наявність загалом відповідності освітньої програми критерію 9.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні.**

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	E
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	*не застосовується*

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **умовна (відкладена) акредитація.**

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Якименко-Терещенко Наталія Василівна

Члени експертної групи

Буяк Леся Михайлівна

Півень Владислав Сергійович